

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Форма навчання денна

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

Допускається до захисту

Завідувач кафедри

_____ Г.П. Скляр

„_____” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На тему “ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО
ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ”

зі спеціальності 242 “Туризм”

освітня програма “Туризм” ступеня бакалавра

Виконавець роботи Одноволов Данило Олександрович

(підпис, дата)

Науковий керівник к. е. н., доц. Животенко Віталій Олександрович

(підпис, дата)

ПОЛТАВА – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ.....	7
1.1. Зміст та історія розвитку спортивного туризму.....	7
1.2. Види спортивного туризму	12
1.3. Потенціал Львівської області для розвитку спортивного туризму	21
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	26
2.1. Сучасний стан розвитку туризму в світі та в Україні.....	26
2.2. Спортивні заходи та туристичні маршрути в області	31
2.3. Проблеми та перспективи розвитку спортивного туризму у Львівській області під час воєнного стану й післявоєнний період.....	41
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78

ВСТУП

Внаслідок конфлікту внутрішній туризм уражений, оскільки багато людей були змушені переселятись всередині країни, шукаючи безпеки і захисту. Масовий виїзд громадян за кордон не має туристичної мети, але пов'язаний з пошуком притулку та уникненням небезпеки. Це призвело до зменшення потоку туристів та відсутності інфраструктури для туризму на певних територіях нашої держави.

Однак, звільнення українських територій від російської окупації надає надію на мирне відновлення життя і поступове оживлення як туристичної галузі, так і всіх інших галузей України. Попри труднощі, в Україні залишаються привабливі природні та культурні ресурси, які можуть привернути туристів, коли ситуація стабілізується.

Відновлення спортивного туризму після війни є важливим завданням для української економіки та відновлення нормального життя. Воно може стати частиною процесу відбудови та розвитку країни. Важливо відновити спортивну інфраструктуру, привернути інвестиції для розвитку туристичних об'єктів, створити сприятливі умови для проведення спортивних змагань. Особливої актуальності набуває питання розвитку саме спортивного туризму, адже він займає важливу частину життя більшості людей у світі. Спортивний туризм не вимагає великих матеріальних витрат, таким чином є соціальним видом спорту. Ним займаються як молодь, школярі, студенти, вчителі, лікарі, хто не має великих доходів, так і бізнесмени, інтелігенція та інші, у кого є більше можливостей. Спортивний туризм складається з різноманітних оздоровчих, пізнавальних, спортивних, економічних і других функцій. Головними проблемами, з якими зіштовхнувся цей вид туризму в своєму розвитку це економічні та соціальні проблеми розвитку суспільства.

На думку фахівців, туризм Львівщини набув масового характеру та

став одним з провідних, високоприбуткових та найбільш динамічних галузей господарства саме у довоєнний період. Туристично-рекреаційна сфера Львівської області функціонує у поєднанні з понад 20 суміжними галузями, тим самим забезпечує їх роботою, працівників заробітною платою, а державу - надходженнями коштів у бюджет. До суміжних галузей туризму перш за все слід віднести: готельне господарство, харчування, транспорт, торгівлю, культуру і мистецтво, науку та освіту, спорт, медицину, зв'язок, фінанси, побут, народні промисли, розваги, інше.

Спортивно-оздоровчий туризм є важливою складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту. Його основна мета полягає в зміцненні здоров'я та розвитку фізичних, морально-вольових і інтелектуальних здібностей людини через активну участь у спортивних походах, змаганнях з техніки спортивного туризму, самодіяльних та мандрівних туристичних подорожах.

Спортивно-оздоровчий та самодіяльний активний туризм є невід'ємною складовою вітчизняної туристичної галузі. Він сприяє розвитку та поширенню активних форм відпочинку, маючи при цьому рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції. Цей вид туризму розвивається на перетині спорту і активного відпочинку в природному середовищі.

Активний туризм також сприяє розвитку внутрішнього туризму, оскільки він привертає увагу місцевого населення і туристів до природних та культурних ресурсів різних регіонів. Він стимулює інтерес до відвідування різноманітних місць, підвищує популярність природних парків, гірських масивів, водних шляхів та інших туристичних об'єктів.

Таким чином, розвиток спортивно-оздоровчого та активного туризму має важливе значення для туристичної галузі, а також для підтримки здорового способу життя, рекреації та відпочинку населення..

Метою роботи є вивчення й аналіз перспектив розвитку спортивного туризму у Львівській області, розкриття теми спортивного туризму у довоєнний і воєнний час та на основі здобутих знань, сформулювати власні прогнози стосовно розвитку спортивного туризму у Львівській області. Досягнення поставленої мети забезпечується виконанням наступних завдань:

- розкрити зміст та історію розвитку спортивного туризму;
- вивчити види спортивного туризму;
- дослідити потенціал Львівської області для розвитку спортивного туризму;
- охарактеризувати сучасний стан розвитку туризму в світі та в Україні;
- проаналізувати специфіку спортивних заходів та туристичних маршрутів в області;
- розкрити проблеми та перспективи розвитку спортивного туризму у Львівській області під час воєнного стану й післявоєнний період.

Об'єктом дослідження є організаційно-економічні процеси дослідження розвитку спортивного туризму. Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти дослідження розвитку спортивного туризму в Україні та Львівській області.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані в дипломній роботі теоретичні, методичні та практичні рекомендації створюють успішне підґрунтя для формування та оцінки перспектив післявоєнного розвитку спортивного туризму у Львівській області.

Структура бакалаврської роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій. Загальний обсяг 66 сторінок. Робота містить 2 рисунка, 8 таблиць. Список використаних джерел налічує 45 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Зміст та історія розвитку спортивного туризму

Спортивний туризм – це вид туризму, який пов'язаний з активним відпочинком та фізичними навантаженнями, що спрямовані на досягнення конкретної мети або результату, такого як підйом на гору, сплав на каяках, скелелазіння тощо [1].

Спортивний туризм може бути різного виду, в залежності від активностей, які включає в себе програма. Наприклад, це може бути гірський туризм, який включає підйоми на вершини гір, альпінізм, скелелазіння або водний туризм, який може включати сплави на каяках, рафтинг, каное, підводне плавання та інші види водних активностей.

За видами спортивний туризм поділяється на:

- 1) пішохідний туризм – пересування на маршруті проводиться в основному пішки;
- 2) лижний туризм – пересування на маршруті здійснюється в основному на лижах;
- 3) гірський туризм – піші походи в умовах високогір'я;
- 4) водний туризм – сплав по річках залежно від категорії, річки, як правило, гірські;
- 5) спелеотуризм – подорожі по підземних порожнинах;
- 6) вітрильний туризм - подорожі на суднах під вітрилом по морю або акваторіями великих озер;
- 7) на засобах пересування – розділ, що включає в себе велосипедні, кінні та авто- та мотоподорожі;

8) комбінований туризм - подорожі, що поєднують в собі елементи різних видів туризму [50].

Один з основних принципів цього підходу – піклування про природу та навколишнє середовище, а також забезпечення безпеки під час активних дій. Для цього необхідно використовувати спеціалізоване обладнання, ретельно планувати маршрути та гарантувати належну підготовку учасників. Спортивний туризм знаходиться на перетині фізичної культури, спорту та туристичної індустрії. Він виконує різноманітні функції: сприяє оздоровленню, пізнавальному розвитку, відпочинку, вихованню, спортивному розвитку, має економічне значення і т.д. Говорячи про перспективи розвитку спортивно-оздоровчого туризму, важливо зазначити його соціальний характер. У відміну від інших форм відпочинку, спортивний туризм доступний більшій частині населення. Він може бути самостійним видом відпочинку або входити до складу організованих групових подорожей або тренувальних програм. Організовані тури можуть мати різний рівень складності і тривалості, а також вимагати відповідної підготовки учасників. В цілому позитивна дія спортивно-оздоровчого туризму як самостійного і соціально-орієнтованого виду діяльності і способу життя значного про шарку суспільства пояснюється тим, що він являється:

- формою «народної дипломатії», яка заснована на реальному знайомстві з життям, історією, культурою, звичаями народів;
- ефективним засобом духовного і фізичного розвитку особистості, виховання дбайливого відношення до природи, взаєморозуміння і взаємоповаги між народами і націями;
- найбільш демократичним видом відпочинку, який характеризується специфічною формою народної творчості, вільним вибором форми власної активності усіх соціально-демографічних груп населення, починаючи з дітей дошкільного віку і закінчуючи пенсіонерами [53].

Дійсно, спортивно-оздоровчий туризм відіграє важливу роль у професійній підготовці фахівців з фізичної культури і спорту. Цей вид туризму дозволяє залучити учасників до активного фізичного навантаження, сприяє покращенню фізичного стану та розвитку спортивних навичок.

Фахівцям з фізичної культури і спорту необхідні теоретичні знання та практичні навички організації туристичних заходів з різними віковими групами населення. Вони повинні вміти проводити навчально-тренувальні, спортивні, краєзнавчі та інші походи в різних кліматичних і географічних районах, а також розробляти і проводити комбіновані походи.

Спортивно-оздоровчим туризмом займаються різні верстви населення, включаючи дітей та учнівську молодь. Його відносна доступність дозволяє залучити до нього людей незалежно від їх соціального стану і достатку. Спортивний туризм є поширеним видом спорту, що сприяє активному способу життя та покращенню загального самопочуття [14].

Соціальні підрозділи спортивного туризму можуть включати команди або туристські групи, секції або клуби туристів, а також федерації спортивного туризму. Ці підрозділи сприяють організації змагань, тренувань та спільних заходів у сфері спортивного туризму. Туристсько-спортивне змагання - це пересування людини поодиноці або у складі групи в природному середовищі на будь-яких технічних засобах і без таких. Проводиться на наступних класах дистанцій:

I – Клас довгих дистанцій – «спортивні походи і тури».

II – Клас коротких дистанцій – «укорочені спортивні походи і тури».

III – Клас нестандартних дистанцій – «подорожі і тури».

IV – «Аварійно-рятувальні і екстремальні дистанції і тури».

V – Клас технічних дистанцій – «туристське багатоборство».

VI – Клас технічних дистанцій на штучному рельєфі (перешкодах).

Цей вид спорту залучає населення вести здоровий спосіб життя, розвивати інтелект та підтримувати фізичну форму завдяки залученню до

участі в спортивних змаганнях та походах різної складності. Він є невід'ємною частиною спорту та фізичної культури. Також він впливає на підвищення трудової активності, особистих потреб, відпочинку та розвитку.

В історичному плані спортивний туризм в довоєнні роки офіційною був визначений як радянський, пролетарський та масовий туризм. Вперше термін самодіяльний з'явився в 1930 р. В післявоєнні роки, у 1949 р. були затверджені спортивні нормативи з туризму, які увійшли до Єдиної всесоюзної спортивної класифікації. Туристам, що пройшли певну кількість категорійних походів, надавали спортивні розряди та звання майстра спорту СРСР по туризму. Фактично туризм вже став спортивним, але офіційно до кінця існування Радянського Союзу він мав назву самодіяльного. Вперше в офіційних документах назва самодіяльний було опубліковано в постанові Президії ЦР Союзу спортивних товариств і організацій СРСР Про покращення організації самодіяльного туризму та підготовки туристських кадрів (протокол №17 від 7 грудня 1961 року). Постановою Президії ВЦРПС від 20 липня 1962 р. були введені у дію Правила організації туристських подорожей на території СРСР. У 1965 р. постановою Президії Центральної Ради з туризму від 16 листопада, були затверджені нові Правила організації самодіяльних туристських подорожей на території СРСР, Інструкцію про порядок присвоєння спортивних звань і розрядів з туризму, Положення про туристські маршрутно-кваліфікаційні комісії. Фактично мова йде про самодіяльний спортивний туризм [4].

Таким чином в період існування Радянського Союзу офіційно визначеним був самодіяльний туризм, але за своїми функціональними ознаками його вже можна було віднести до спортивного.

В період створення незалежної України, після 1991 року, існуюча система організації самодіяльного туризму закінчила своє існування. Почалося активне створювання нового нормативно-правового законодавства України. У 1993 році вийшов Закон України «Про фізичну культуру і спорт».

В ньому вперше було використано термін спортивно-оздоровчий туризм [9]

В Державній програмі розвитку туризму на 2002 – 2010 роки в п. 24 означені екстремальний та спортивно-оздоровчий туризм. Таким чином на папері існує різноманіття видів спортивного туризму. Що ж поєднує, та розділяє спортивний туризм, спортивно-оздоровчий туризм, активний туризм, самодіяльний туризм, оздоровчо-спортивний туризм.

Згідно з наданою інформацією, у 1994 році в Україні було зроблено кілька важливих кроків для відродження туристичної індустрії. Одним з них було створення державного комітету з туризму, що свідчить про визнання важливості розвитку цього сектора для країни. Цей комітет, ймовірно, був залучений до розробки закордонних актів, які мали на меті регулювання туристичної діяльності [35].

Також було проведено атестацію готельно-туристичних підприємств, що сприяло підвищенню якості туристичних послуг та забезпеченню стандартів гостювості для відвідувачів. Організація першого Міжнародного туристичного салону "Україна-94" була важливою подією для просування українського туризму на світовій арені. Участь представників з різних країн світу свідчила про зацікавленість іноземних турфірм у роботі з Україною.

Ці заходи допомогли підвищити інтерес до України як туристичного напрямку, що в свою чергу призвело до збільшення кількості туристів, які відвідували країну. За даними, наданими в запиті, у 1994 році кількість туристів в чотири рази перевищила рівень 1992 року [6].

Отже, можна сказати, що заходи, згадані в запиті, мали позитивний вплив на розвиток туризму в Україні в 1994 році. Однак туристичні ресурси використовуються не в повному обсязі, оскільки одночасна місткість природних ресурсів України з урахуванням можливого навантаження та екологічних вимог - до 50 млн. осіб (фактичний рівень використання внутрішніх туристично-рекреаційних ресурсів – 7-9%). Це спричинено відсутністю коштів на проведення маркетингу туризму в Україні;

необхідністю отримання візи для в'їзду в Україну, що викликає негативне ставлення в потенційних туристів; низький рівень сервісу. З огляду на це, Україна сьогодні не створює відповідної конкуренції з туризму багатьом країнам Центральної та Східної Європи, що межують із нею, в яких скасовано візові вимоги до громадян Сполучених Штатів, Канади і країн-членів Європейського Союзу, інтенсивно здійснюється маркетинг туристичних послуг та продуктів. Світовий досвід засвідчує, що індустрію туризму можна розвивати і в період економічних криз, оскільки витрати на створення одного робочого місця тут у 20 разів менші, ніж у промисловості, а оборотність інвестиційного капіталу в 4,2 рази вища, ніж в інших галузях господарства [45].

Україна має вигідне географічне та геополітичне розташування, розвинуту транспортну мережу, володіє значними природно-рекреаційним та історико-культурними ресурсами. Забезпечити належну віддачу від цього потужного потенціалу, використати його в інтересах активного відпочинку та оздоровлення можна лише за чіткої організації туризму, створення і зміцнення матеріально-технічної бази, залучення до неї досвідчених і кваліфікованих кадрів, тобто за умови ефективного управління туризмом.

1.2. Види спортивного туризму

На сьогоднішній день існує багато підходів щодо класифікації туризму. Сучасний туристичний ринок постійно бореться за клієнта та створює інноваційний туристичний продукт, що призводить до появи нових видів туризму.

Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі існують такі види туризму: дитячий, молодіжний, сімейний, для осіб

похилого віку, для інвалідів.

Так, різні категорії туристів мають різні мети і очікування від своїх подорожей. Організація подорожей з відповідною метою сприяє задоволенню потреб і побажань різних груп людей.

Дитячий туризм зазвичай спрямований на культурно-освітні, оздоровчо-лікувальні або спортивні цілі. Такі подорожі можуть включати відвідування музеїв, історичних місць, національних парків, а також активні види відпочинку та спортивні змагання.

Молодіжний туризм часто поєднує спортивні та культурно-освітні мети. Молодь може брати участь у спортивних змаганнях, екскурсіях, відвідувати культурні заходи, фестивалі, концерти та інші події, які розширюють їхні знання і досвід.

У сімейного туризму мета може бути оздоровчо-лікувальною, культурно-пізнавальною, релігійною або спортивною. Сім'ї можуть відвідувати курорти, спа-центри, історичні місця, музеї, а також брати участь у спортивних активностях разом [32].

Особи похилого віку в основному прагнуть до оздоровлення, лікування, відвідування релігійних місць та культурно-пізнавальних заходів. Для них важливо мати можливість відпочити, покращити своє фізичне та психічне здоров'я, а також відвідати місця інтересу і насолодитись культурою та історією. Спортивний туризм має за мету спортивне удосконалення в подоланні природних перешкод. Це означає удосконалення всього комплексу знань, умінь і навичок, фізичної підготовленості, необхідних для безпечного пересування людини по місцевості. Для реалізації спортивної мети здійснюють подорожі, насичені природними перешкодами, що дає змогу класифікувати їх як спортивні походи. За участь у спортивних походах можуть присуджуватися спортивні розряди [5, с. 42]

Туристичні походи поділяють на «походи вихідного дня», походи 1-3 ступенів складності та категорійні походи 1-6 категорій складності.

Окремими напрямками пішохідного туризму є «легка хода» і бекпекер. Характерною рисою «легкої ходи» є мандрівник, який самостійно планує і здійснює подорожі за мінімальний кошт, не користуючись послугами туроператорів, дорогих готелів, перевізників і т.п. Термін бекпекер відносно новий та вказує на людину, що мандрує світом з рюкзаком за спиною, де носить усі свої необхідні речі. Бекпекери - живуть у хостелах та гестхаузах. Є тип бекпекера-хіпі - ці не дуже то й охайні, живуть в тих же гестах, або палатках, їх подорожі набагато економніші і триваліші [13 с. 8].

Так, гірськолижний туризм є одним з найпопулярніших видів спортивно-оздоровчого туризму в Україні. Карпатський регіон, зокрема Закарпатська, Івано-Франківська та Львівська області, має відповідні природні умови для розвитку гірськолижного туризму.

У Карпатах розташовані Карпатські гори, які мають невелику висоту, близьку до 1200-1400 м. Найвищою горою України є Говерла, яка розташована в районі сіл Ясіня і Яблуниця і має висоту 2061 м. Також в Карпатах знаходяться інші двотисячники, наприклад, Бребенескул з висотою 2032 м.

Ці природні умови, а також наявність відповідної інфраструктури, роблять Карпати привабливим регіоном для гірськолижного туризму. Багато гірськолижних курортів розташовані саме у цьому регіоні, де туристи можуть насолоджуватися катанням на лижах або сноуборді взимку [2].

Розвиток гірськолижного туризму сприяє розвитку інфраструктури, підвищенню рівня обслуговування туристів, а також привертає іноземних туристів до України. Карпати мають потенціал для подальшого розвитку гірськолижного туризму та привертання більшої кількості людей, які цікавляться цим видом активного відпочинку.

Іван Черногорський (2028 м), Петрос (2020 м), Гутин Томнатик (2016 м), Ребра (2001 м), які зосереджені на масиві Черногора. Гірські вершини покриті снігом близько 5 місяців протягом року, мають зручні гірські схили і

тому на території всіх чотирьох областей є всі умови для розвитку гірськолижного туризму [41, с. 106–110]. Важливою складовою є також необхідна туристична інфраструктура – добре обладнані гірськолижні траси, підйомники та маршрути, наявність снігогенеруючого обладнання, пунктів прокату гірськолижного спорядження, а також достатня кількість готелів, туристичних комплексів, широкий асортимент інших місць проживання, місць та якість харчування, які з кожним роком покращуються на гірськолижних курортах.

Карпатський регіон поділяється на 2 частини – Прикарпаття і Закарпаття. Прикарпаття – це Львівська, Івано-Франківська і Чернівецька області, а Закарпаття – Закарпатська область. Гірськолижний туризм розвивається в 19 районах областей Карпатського регіону. Найбільша їх кількість зосереджена на території Закарпатської області – 8, що по Карпатському регіону становить 42 %, по чотири гірськолижних району мають Івано-Франківська та Чернівецька області, що в процентному співвідношенні складає 21 %, а на території Львівської області розташована найменша кількість гірськолижних районів – 3, що становить 16 % від території регіону. Найбільш розвинені гірськолижні райони серед туристів – це Яремчанський в Івано-Франківській; Рахівський, Міжгірський, Великоберезнянський та Воловецький в Закарпатській; Сколівський у Львівській та Вижницький у Чернівецькій областях, тому що вони розташовані у найвищих ділянках гір та саме в них знаходяться великі добре обладнані гірськолижні курорти [52].

На рис. 1.2.1 наведено розподіл гірськолижних курортів в Україні. Закарпатська область має найбільшу кількість гірськолижних курортів – 16, що складає 42% від усього Карпатського регіону. Найбільша кількість курортів в Закарпатській області знаходиться в Міжгірському районі - 6, Рахівському – 3, Великоберезнянському – 2, а по одному курорту в Мукачівському, Тячівському, Перечинському, Воловецькому та Хустському

районах.

Івано-Франківська область займає друге місце з 9 гірськолижними курортами, що становить 24% від Карпатського регіону. Найбільша кількість курортів у Яремчанському районі – 4 та Косівському районі – 3, а Верховинський та Долинський райони мають по одному курорту.

Львівська область знаходиться на третьому місці з 8 гірськолижними курортами, що становить 21% від Карпатського регіону.

Ці дані свідчать про багатогранні можливості для гірськолижного відпочинку в Україні, зокрема в Закарпатській, Івано-Франківській та Львівській областях, де розташовані багато курортів з інфраструктурою для зимових видів спорту. Сколівський район зосереджує найбільшу їх кількість – 6, а Турківський та Миколаївський – по одному. Чернівецька область посідає останнє місце за кількістю гірськолижних курортів – 4, що в процентному співвідношенні становить 13 %. По одному курорту мають Герцаївський, Вижницький та Путильський райони [28].

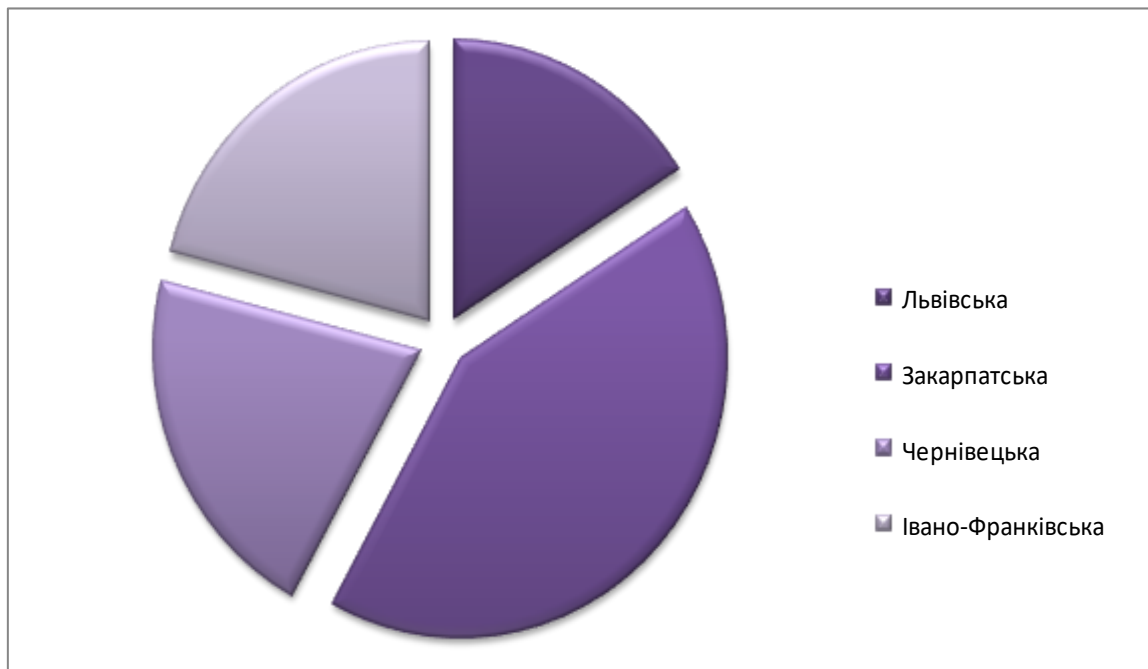

Рис. 1.2.1 Розподіл гірськолижних районів за областями, за [12]

В Україні є достатня кількість гірськолижних курортів, деякі з них

обладнані по міжнародним стандартам. Найзначнішими гірськолижними курортами у Івано-Франківській області є Буковель; Закарпатській – Драгобрат, Пилипець та Красія; Львівській – Славське та Тисовець; Чернівецькій – Мигове.

Важливим показником є інфраструктура гірськолижних курортів, яка включає кількість трас, підйомників та засобів розміщення.

Найбільшу кількість гірськолижних трас має Івано-Франківська область – 86, що в процентному співвідношенні становить 35%. Другу позицію займає Закарпатська область – 78, що становить 31%, третю – Львівська область – 60, що становить 24%, а найменшу кількість трас має Чернівецька область – 24, що дорівнює 10%.

Таблиця 1.2.1

Характеристика інфраструктури по областях Карпатського регіону, за [33]

Область	Кількість трас	Кількість підйомників	Кількість засобів розміщення
Закарпатська	78	60	142
Івано-Франківська	86	39	204
Львівська	60	37	83
Чернівецька	24	18	46

Не меншою популярністю у туристів користується пішохідний туризм, який охоплює практично всю територію України. Особливо популярні гірсько-пішохідні маршрути в Карпатах. Пішохідні туристські спортивні походи можна проводити в усіх регіонах України. Одночасно слід зазначити, що територія має рівнинний рельєф і на ній майже відсутні істотні природні перешкоди, що обумовлюють категорію складності спортивних пішохідних маршрутів. Через це у більшості регіонів України можливо здійснювати спортивні походи лише до I категорії складності включно, а походи II та III категорії можуть здійснюватися тільки в Українських Карпатах. Погодні умови дозволяють здійснювати пішохідні мандрівки у рівнинних районах України з березня по листопад, а при сприятливих умовах і протягом всього

року [22].

Пішохідний туризм в Україні є популярним видом активного відпочинку, особливо в Карпатах та Кримських горах. Дані регіони надають відмінні умови для пішохідних маршрутів різної складності.

Завдяки переважно низинному і височинному ландшафту, на більшості території України пішохідні маршрути мають низьку складність, відповідаючи I категорії складності. Це означає, що перешкод на шляху переміщення туристів немає значних природних перешкод.

Однак, для любителів вищих гірських вершин та більш складних маршрутів, Карпати та Кримські гори надають відповідні можливості. У Карпатах пішохідні маршрути можуть бути віднесені до I, II та III категорій складності, оскільки в горах є як високі гірські вершини, так і маршрути, придатні для легких походів або вихідних маршрутів [12].

Загалом, гірсько-пішохідний туризм в Карпатах та Кримських горах має потенціал для розвитку, забезпечуючи різні рівні складності маршрутів, що задовольняють і початківців, і досвідчених туристів. До водного туризму відносяться подорожі по річках або озерах на туристських суднах, таких як байдарки, надувні човни і катамарани, плоти, котрі не обладнанні двигунами. Україна має багато річок, озер і водосховищ, її територія омивається двома морями. Існують і підземні водостоки в печерах, які простягаються на сотні кілометрів і майже недосліджені. Густота річкової мережі у різних регіонах суттєво відрізняється, що зумовлено кліматичними особливостями і характером рельєфу. Наша держава володіє великим потенціалом у розвитку водного туризму, основою якого є 163 річки довжиною понад 1000 км. Практично безмежні можливості відкриваються у розвитку водних мандрівок з Європи через Дунай і притоки Вісли до Дніпра, Дністра, Південного Бугу тощо [16].

За всім комплексом природних умов для організації водного туризму (ухилом русла, сезонним режимом, особливостями течії, наявністю

природних перешкод і складністю у їх подоланні тощо) річки України поділяються на три групи: річки низовин, річки височин, річки гірських районів. З погляду їх використання з метою водного туризму кожна з трьох груп має власну туристично-спортивну складність [18].

Гірські річки Карпат є привабливими для водного туризму, і вони можуть бути подолані на різних типах суден, таких як катамарани, байдарки та плоти. Найбільш популярними серед туристів є праві притоки Дністра: Черемош, Білий Черемош, Чорний Черемош, Стрий на Передкарпатті та Тиса з її притоками на Закарпатті.

Розвиток техніки водного туризму сприяє освоєнню інших річок, таких як притоки Черемошу – Бистриця, Пробійна, верхів'я Пруту, а також приток Стрия. Це розширює можливості для водного туризму та дає змогу відкривати нові маршрути.

Також варто відзначити, що розвиток водного туризму сприяє відродженню традиційного ремесла плотогонів, яке використовується зокрема для туристичних цілей. Це дає можливість туристам насолоджуватись плаванням на традиційних плотах і відчувати атмосферу минулих часів.

Гірські річки Карпат з їх красивими ландшафтами та швидкими потоками створюють привабливі умови для водного туризму, і цей вид активного відпочинку набуває все більшої популярності серед туристів.

Так, річки в Україні можуть бути класифіковані за рівнем складності для водного туризму. Залежно від характеристик річок, їх течії та перешкод, вони відносяться до різних категорій складності.

Річки Поліської, Придніпровської та Причорноморської низовин, включаючи Дніпро та деякі його притоки, такі як Прип'ять і Ірпінь, належать до найнижчої категорії складності (I категорія). Ці річки, в основному розташовані на рівнинах, є доступними для початківців туристів. Ліві притоки Дніпра, такі як Десна, Сейм і Острів, Сула з Удаєм, Псел, Ворскла,

Самара, Сіверський Донець і інші також відносяться до цієї категорії складності [31].

Річки Подільської, Волинської і Придніпровської височин мають середній рівень складності (II категорія). Це включає верхні течії річок, таких як Горинь, Случ, Тетерів, Уж, Синюха, Бужок, Червоні Ворота, Гард, а також верхів'я Дністра та його ліві притоки, такі як Жванець, Іванчик, Збруч, Смотрич і інші. Ці річки вимагають більшого рівня навичок та досвіду, але все ж доступні для водних мандрівників.

Пороги нижньої течії Південного Бугу є найскладнішими і відносяться до високої категорії складності (III категорія). Проходження цих порогів вимагає спеціальних навичок, досвіду та обладнання. Велосипедний туризм має деякі особливості у порівнянні з іншими видами туризму. Це, перш за все, велика інтенсивність руху і, як наслідок, велотурист встигає побачити набагато більше ніж, наприклад, піший турист. Велотурист для подорожі використовує більш складну техніку – велосипед, а велосипедна група і кожен її спортсмен окремо, є учасником дорожнього руху, і зобов'язаний дотримуватися правил пересування.

Велосипедні подорожі є захоплюючим видом активного відпочинку, який дарує багато несподіваного, а інколи – до цих пір небаченого, оригінального, виняткового. Для велосипедних походів I і II категорії складності (к.с.) кожна область України є унікальною та дивовижною [19].

Виходячи із вище наведеного ми можемо зробити висновок, що спортивний туризм потрібно розглядати не тільки як засіб спортивного вдосконалення, а і як чудову форму психологічного, фізичного та емоційного відновлення.

1.3. Потенціал Львівської області для розвитку спортивного туризму

Львівська область має значний потенціал для розвитку спортивного туризму. Ця область володіє природними красотами, багатим культурним спадщиною та історичними пам'ятками, що створює прекрасне середовище для проведення різноманітних спортивних заходів і приваблює багато туристів.

Туристична індустрія є невід'ємним елементом споживчих моделей та соціальної поведінки значної частини населення. На сьогоднішній день туристична індустрія може стати однією з самих високоприбуткових та динамічно розвинутих сфер національної економіки. При цьому, не йдеться мова про виснаження природних ресурсів, на відміну від продажу сировини, а лише про сприяння до зростання ефективності національної економіки.

Ідея об'єднання спорту та розвитку туристичної індустрії полягає в тому, щоб максимально реалізувати потенціал популярності спорту в туристичному світі. Залучення величезної кількості людей до місць проведення спортивних змагань практикується по теперішній час впродовж століть з моменту створення древніх Олімпійських ігор. Спортивні заходи, в тому числі сучасні зимові і літні Олімпійські ігри сприяють підвищенню інтересу до туристичних подорожей та пропаганді здорового способу життя. Якщо частота проведення змагань з різних видів спорту буде збільшуватися, то це може підвищити попит на туристські поїздки.

Існує велика кількість класифікацій туризму. Значне місце в цій класифікації посідає спортивний туризм. Спортивний туризм - вид спорту по подоланню певного відрізка земної поверхні, який називають маршрутом. Під час проходження маршруту долаються різні специфічні природні перешкоди, наприклад, гірські вершини і перевали (у гірському туризмі) або річкові пороги (у сплавах по річках) [9]. Спортивний туризм став більш

системним і складним процесом завдяки розвитку різних видів спорту. Цей вид туризму опинився в центрі уваги всього світу тільки тому, що потенціал, який він демонструє має своє майбутнє.

Головна особливість спортивного туризму полягає у тому, що він, на відміну від більшості інших видів спорту, не потребує відносно великих матеріальних видатків, так як, по-перше, розвивається в існуючому навколишньому природному середовищі і не вимагає значних капіталовкладень для підготовки та проведення туристсько-спортивних масових заходів та зведення спеціальних споруд для їх проведення, по-друге, матеріально-технічне та організаційне забезпечення зазначених заходів в значній мірі здійснюється силами та засобами самих туристів, по-третє, вже склалася і діє громадська система підготовки та підвищення кадрів, яка з мінімальними видатками з боку держави може і надалі ефективно функціонувати [47].

Спорт вважається однією з найважливіших причин подорожей для багатьох людей по всьому світу. Підвищення обізнаності та рівня доступності інфраструктури високої якості спортивних споруд і місць проведення змагань призвело до того, що велика кількість мандрівників планують свої канікули та відпустки, в місця де можна покататися на лижах (Буковель), зануритися з аквалангом до водних глибин (р. Дніпро), планування маршруту сходження на красивіші гори (Карпати) і навіть брати участь у марафонських забігах. Завжди приємно провести час з користю і задоволенням, наприклад, ближче познайомитись з інструктором з лижного спорту, з інструктором-методистом з альпінізму, які можуть навчити вас корисним вправам. Хотілося б зауважити, що все це неможна отримати пасивно відпочиваючи на пляжі.

Спортивний туризм інформує населення не тільки про важливість фізичної активності та спорту як ознаки здорового способу життя, але і заохочує до покращення місцеві галузі економіки, соціального життя,

безпосередньо забезпечують виробничі процеси і умови життєдіяльності для розміщення туристів, які приїжджають з усіх куточків країни і навіть світу до наших рідних міст [69]

Одним з ключових аспектів розвитку спортивного туризму в Львівській області є гірський туризм. Карпатські гори, які простягаються у південній частині області, надають великі можливості для альпінізму, скелелазіння, гірського велосипедизму, туризму на лижах та багатьох інших видів активного відпочинку. Львівська область має розвинену мережу гірських стежок, схилів та підйомників, що створює унікальні умови для проведення спортивних змагань і привертає любителів активного відпочинку з усього світу [49]

Крім гірського туризму, Львівська область також має потенціал для розвитку водного спорту. Річки, озера та ставки області надають відмінні умови для веслування, каякінгу, рафтингу та інших видів водного спорту. Наприклад, річка Дністер, яка протікає через область, є популярним місцем для веслування та сплавів.

Культурна спадщина Львівської області також може стати привабливою складовою спортивного туризму. Багато історичних місць, замків, монастирів та інших архітектурних пам'яток можуть бути використані для організації.

Спортивний туризм в Україні є важливою складовою туристичної галузі і відіграє значну роль у відновленні та розвитку після війни. Його особливістю є те, що він базується на активному відпочинку у природному середовищі і не вимагає значних фінансових витрат, оскільки багато засобів та обладнання можуть забезпечуватися самими учасниками туру.

Регіони з багатими рекреаційними ресурсами, такі як Львівська область, мають значний потенціал для розвитку спортивного туризму. Розгляд досліджень стану спортивно-туристичної діяльності, зокрема формування інфраструктури на районному рівні, є актуальним завданням.

Інфраструктура спортивного туризму включає як природні об'єкти, так і штучно створені геооб'єкти, які задовольняють потреби учасників змагань та туристів у рекреації та підвищенні майстерності. Допоміжна інфраструктура, така як розміщення, харчування та інформаційне обслуговування, відіграє важливу роль у забезпеченні туристичних послуг [23].

Розвиток спортивного туризму потребує співпраці між навчальними закладами, комерційними підприємствами, громадськими організаціями та державними структурами. Важливо створювати сприятливі умови для розвитку спортивних турів, сприяти формуванню туристичного потенціалу регіонів та підтримувати ініціативи, спрямовані на покращення інфраструктури та розширення послуг для спортивних змагань. Миколаївський район Львівської області має достатній природно-ресурсний потенціал для розвитку спортивного туризму, зокрема активного та історико-культурного. Важливу роль у цьому відіграють природно-заповідні об'єкти та історико-культурна спадщина регіону.

Миколаївський район сьогодні не вирізняється на тлі Львівщини багатством та різноманітністю об'єктів, що можуть бути використані для потреб спортивного туризму.

Проте проблематика розвитку спортивного туризму у Львівській області є доволі значною і країна у післявоєнний час буде потребувати величезну кількість сил та ресурсів для подальшого відновлення у всіх галузях і сферах. Дійсно, після війни в Україні, зокрема в Львівській області, відновлення всіх галузей і сфер є надзвичайно важливим завданням. Розвиток спортивного туризму також потребуватиме значних зусиль і інвестицій. Давайте розглянемо деякі проблеми, що впливають на розвиток спортивного туризму в Львівській області:

1. Інфраструктура: після війни значна частина інфраструктури, така як готелі, туристичні маршрути, спортивні комплекси, може бути пошкоджена або зруйнована. Відновлення та розширення інфраструктури будуть вимагати

значних фінансових та людських ресурсів.

2. Безпека: відновлення спортивного туризму також потребуватиме забезпечення безпеки для туристів. Важливо забезпечити стабільну ситуацію та захистити туристичні об'єкти від можливих загроз.

3. Промоція та маркетинг: після війни необхідно проводити активну рекламну кампанію для повернення туристів у Львівську область. Важливо показати потенціал регіону, привабливість його природних та культурних ресурсів для спортивного туризму.

4. Розвиток спортивних заходів та інфраструктури: створення та підтримка спортивних заходів, які привертають увагу туристів, може стимулювати розвиток спортивного туризму. Також важливо розвивати і покращувати існуючу спортивну інфраструктуру, зокрема створювати нові маршрути для активних видів відпочинку.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Сучасний стан розвитку туризму в світі та в Україні

На сучасному етапі світового розвитку спортивного туризму в світі розвивається дуже швидко. Альпи вважають одним з найяскравіших центрів туризму в Європі, включаючи спортивний (альпінізм, гірський, лижний тощо). В Альпах знаходиться велика кількість туристичних баз та місць для зупинок туристів, ці місця відвідуються туристами протягом цілого року. Також на сьогодні Австрія, Італія, Франція та Швейцарія є найбільш привабливими країнами для тих туристів, котрі обирають гірський туризм [73]. Завдяки розвиненій інфраструктурі, Альпи користуються попитом серед любителів трекінгу та альпінізму. Альпи мають більше ніж 45 вершин, висота котрих перевищує 4000 м. Гірський туризм має багато особливостей, наприклад особливості розміщення. Засоби розміщення схожі на гірські шале, котрі вписані в навколишній дизайн.

Також варто відмітити сучасний стан гірськолижної інфраструктури в Європі, оскільки це значною мірою відображає розвиток спортивного туризму. Можливо виділити три основні країни, в котрих найбільше розвинена гірськолижна інфраструктура, а саме: Італія, Австрія та Швейцарія. Це все обумовлено їхнім розвитком в сфері гірськолижного туризму та значну роль відіграє рельєф цих країн. Через ці країни проходить система хребтів та масивів Альп, це сама висока система хребтів, котрі пролягають через 8 країн Європи. Саме це відіграє найголовнішу роль у тому, чому саме в цих країнах так розвинений гірськолижний туризм [43]. Також в Європі одним з найпоширеніших видів спортивного туризму є альпінізм.

Саме в основі альпінізму лежить сходження на скелі та гірські

вершини. Для того, щоб почати займатись альпінізмом треба більш значні грошові витрати, ніж займаючись гірським туризмом. Щоб почати займатись альпінізмом, треба дуже велика витримка, сміливість та сила в руках і ногах. Також треба брати до уваги вік, оскільки в альпінізмі є вікові обмеження. Зараз день альпінізм набирає популярності серед молоді та любителів екстриму [41].

Щодо автомобільного туризму, то він один з найпопулярніших видів спортивного туризму. Його популярності сприяють певні особливості. Переваги такого туризму полягають у тому, що є можливість змінити маршрут та місця для відвідування можливо обирати на свій смак. У країнах Азії більш розвиненим є пішохідний та гірський туризм. Все це обумовлюється тим, що в Азії зібрані найбільш високі гори, їх ще називають гори «восьмитисячники». За всю сучасну історію не так багато людей, котрі змогли дістатися до цих вершин. Але треба зазначити таку тенденцію: з кожним роком людей, котрі долають найбільш високі вершини стає більше. Це все обумовлено тим, що прогрес в техніці та других важливих факторів не стоїть на одному місці. Також в цих районах є місцеве населення – Шерпи, вони внесли великий вклад завдяки допомоги раннім експедиторам Гімалаїв. Але навіть у нинішній час, Шерпи дуже цінуються за свій досвід у походженнях на великі висоти [3].

На сьогодні, «шерп» називають екскурсоводів, інструкторів чи провідника. Спортивний туризм в Америці є великою галуззю, яка надає свої послуги туристам з усього світу. Найпоширенішими видами спортивного туризму є гірський, водний та автомобільний. Спортивний туризм в Америці є великою галуззю, яка надає свої послуги туристам з усього миру. Найпоширенішими видами спортивного туризму є: гірський, водний, автомобільний. Що стосується гірського туризму, то треба виділити гори Анд, вони протягуються майже по всій території Південної Америки. Вони є одними з найбільш високими горами, при цьому вони продовжують рости.

Також гори Анд мають різні структури, бо вони знаходяться в різних кліматичних умовах. В Андах нараховується більше ніж 100 вершин перевищуючих 6000 м, найзнаменитіша з них вершина Аконкагуа (6962 м) [48].

Водний туризм є надзвичайно широким поняттям, яке включає велику кількість його видів. Наприклад, в Айдахо є ріки Снейк та Салмон, вони дуже підходять для сплаву. А основними центрами для серфінгу зазвичай вважають Гаваї та Флориду. Займатися серфінгом може як професіонал, так і новий у цій сфері спортсмен.

Останнім видом, який є найпопулярнішим в Америці – автомобільний туризм. Найдинамічніше автотуризм почав розвиватися в США в середині ХХ століття, саме тоді подорожі на особистому транспорті починають набувати масового характеру. Нові автостради та спеціалізовані агенції надають свої послуги з автомобільного туризму, займаючись підбором готелів та хостелів, бронюванням та оформленням віз. Цей вид подорожей призначається для самостійних та заможних людей, для яких автомобіль стає частиною життя. Автомобільний туризм, слід сказати, це відпочинок не для всіх. Особисті автомобілі в США давно перетворилися на автомобіль. Статистика показує, що автомобіль, переваги якого очевидні, став одним із найпопулярніших видів відпочинку. Свобода дій і немає прив'язки до часу, їхати можна швидко і повільно, роблячи зупинку в будь-якому місті. Уздовж автострад розташовуються знаки, що вказують на сервісні пункти та зони відпочинку, але є такі знаки, які кажуть, що в цьому місці немає закусок.

Дорогами США може подорожувати кожна людина, яка має права, а поломки автомобіля вирішуються в придорожніх майстернях, звичайно, за певну суму.

Інфраструктура автомобільного туризму добре розвинена та не викликає побоювань за якість відпочинку [11].

Туризм в Австралії є одним з найперспективніших секторів економіки.

В Австрії треба виділити такі види спортивного туризму, як гірський та водний. Що стосується гірського туризму: залежно від сезону в австралійських горах бувають рясні снігопади, іноді випадає до кількох метрів снігу за сезон. Гірськолижний сезон в Австралії починається наприкінці травня і зазвичай триває до кінця вересня, іноді затягуючись на кілька тижнів. У цей час року тисячі австралійців та сотні туристів з інших країн приїжджають сюди, щоб побувати у справжній зимі, адже в

Австралії всі сезони відрізняються від північної півкулі з точністю до навпаки. Основний пік гірськолижного сезону в Австралії посідає червень-серпень, коли рекомендується бронювати готелі та квитки на гірськолижні траси заздалегідь [12].

На сьогоднішній день, Україна має великий потенціал у розвитку сучасного туризму. Перш за все треба зазначити, що Україна має кліматичні умови котрі сприяють розвитку всіх видів спортивного туризму. В Україні дуже великий потенціал природних рекреацій. Ще треба мати стратегічний план та вектор розвитку спортивного туризму. Вектором розвитку можуть стати країни ЄС. Через географічне положення найближчим партнером у розвитку туризму можуть стати країни ЄС, але щоб приваблювати нових партнерів та туристів зі всього світу треба стати конкурентно спроможним. В останній час Україна взяла курс на розвиток туризму, і спортивний туризм не є виключенням [44].

Війна, яка охопила Україну, дійсно може мати негативний вплив на розвиток туризму в країні. Конфлікт та нестабільна політична ситуація можуть вплинути на сприйняття України як безпечної туристичної дестинації та зменшити інтерес з боку потенційних відвідувачів.

Однак, після завершення війни може настати період відновлення і розбудови. Україна може отримати нові можливості для розвитку туризму, особливо міжнародного. Підвищений інтерес до країни може залежати від того, як Україна буде виробляти свій імідж, які рекламні та маркетингові

зусилля будуть викладені для привернення туристів.

Важливо при цьому враховувати, що розвиток туризму потребує стабільної і безпечної ситуації, і війна може стати перешкодою для залучення міжнародних туристів. Проте, з позитивними змінами та правильними заходами, Україна може використати свій потенціал як туристична країна і привабити більше відвідувачів після вирішення конфлікту.

Ваші міркування щодо розвитку туризму в Україні після війни мають свою логіку. Після періоду конфлікту може настати час відновлення та зміцнення туристичної галузі, коли багато людей, як українці, так і іноземці, зацікавлені в дослідженні культури, природи та історії України.

Залучення нових коштів для розвитку туризму після війни може бути важливим чинником у створенні нових туристичних локацій та поліпшенні інфраструктури. Крім того, залучення нових партнерів може сприяти розширенню туристичних пропозицій та покращенню якості послуг для відвідувачів.

Однак, важливо пам'ятати, що розвиток туризму потребує часу, зусиль та стратегічного планування. Важливо забезпечити стабільність, безпеку та комфорт для туристів, а також зберегти та ефективно управляти природними та культурними ресурсами.

Зусиллями уряду, громадськості, підприємців та фахівців в галузі туризму, Україна може розкрити свій потенціал як приваблива туристична дестинація і привернути більше уваги як від внутрішніх, так і від зарубіжних туристів.

Важливо зазначити, що кожна країна має свої унікальні особливості і привабливості, і розвиток внутрішнього туризму, заснованого на українській культурі, історії та природних ресурсах, може стати сильним фактором для впливу на міжнародний туризм. Такі оцінки та міркування цілком узгоджуються з офіційними державними заявами та деклараціями в Україні щодо післявоєнної розбудови вітчизняної туристичної галузі.

Отже ,спортивний туризм розвинутий практично в усіх регіонах та майже в усіх країнах світу. Особливо це стосується гірського туризму, який переважає в країнах Європи, Азії та США. Це все пов'язано з кліматичними та орографічними умовами цих країн. В Австралії ж одним з основних видів спортивного туризму є водний туризм.

Україна має дуже великий потенціал в розвитку спортивного туризму. Насамперед це обумовлено кліматом нашої країни. Клімат дає змогу розвиватися всім видам спортивного туризму. Україна взяла курс розвитку спортивного туризму за стандартами країнами ЄС. Це дає змогу приваблювати нових партнерів з всього світу. Основним чинником котрий уповільнює розвиток туризму в Україні – війна розв'язана країною агресором. Але післявоєнний час, Україна обов'язково прискорить процес в розвитку туристичної галузі. Обумовлено це тим, що наразі наша країна у всіх на слуху. Таким чином, Україні для розвитку спортивного туризму слід прийняти низку важливих рішень:

- 1) визначитися з видами спортивного туризму, що Україна буде розвивати;
- 2) визначитися конкурентними перевагами спортивного туризму саме в Україні.

Так головними перевагами іноземного спортивного туризму є саме інфраструктура. Через відсутність саме інфраструктури, наприклад шляхів, Україна може додати додаткових спортивних перешкод для шанувальників екстриму.

Відомо, що туристична індустрія почала тільки оговтуватися від наслідків COVID-19. Так, поширення вакцинації сприяло позитивним прогнозам, але в багатьох секторах економіки ситуація змінилася суттєво в негативному напрямку та починаючи з 2020 році туристична індустрія зазнала колосального удару.

Запровадження воєнного стану в Україні через агресію росії, негативно

вплинуло на всі аспекти життєдіяльності українців, на розвиток економіки в тому числі і на туристичну галузь. Звичайно події з 24 лютого 2022 року додають напруги та боязнь туристів у плануванні подорожей, спортивних змагань, відвідування скеледромів та візити туристичних точок на теренах нашої країни. Крім того, більшість світових лідерів встановили обмеження та рекомендації щодо обачності під час вибору туристичного маршруту до України тому необхідно планувати відновлення галузі в післявоєнний період.

Львівська область в Україні є популярним напрямком для спортивного туризму. Ця область приваблює відвідувачів своїми живописними горами, заповідниками, озерами і культурними пам'ятками. Розвиток спортивного туризму в Львівській області має великий потенціал і вже здійснюються кроки для привернення більшої кількості туристів у цей регіон.

Одним з видів спортивного туризму, який розвивається в Львівській області, є гірський туризм. Карпати, які охоплюють частину області, є ідеальним місцем для гірського походу, скелелазіння, велосипедного туризму та гірського катання на лижах. У цьому регіоні розташовано багато гірських маршрутів різної складності, а також сучасні гірськолижні курорти.

Також в Львівській області розвивається водний туризм. Є багато озер та річок, де можна проводити каякінг, рафтинг і веслування на каное. Окрім того, область межує зі Сколівськими Besкидами, де є можливість занять парашланеризмом та зміїним спортом.

Крім активного відпочинку в природних ландшафтах, Львівська область також пропонує інші види спортивного туризму. В самому Львові, адміністративному центрі області, є багато спортивних об'єктів, таких як стадіони, спортивні комплекси і фітнес-центри, де можна займатися різними видами спорту. Високий рівень розвитку спортивної інфраструктури в певному регіоні водночас вагомо сприяє розвитку туризму. Адже розвиток спортивної інфраструктури прямо пов'язаний з спортивним, спортивно-оздоровчим, активним туризмом, туристичними поїздками, що пов'язані з

відвідуванням різноманітних спортивних заходів (подієвий туризм) тощо. Крім цього, спортивну інфраструктуру активно використовують при проведенні різноманітних анімаційних заходів у туризмі, тобто для організації дозвілля туристів [10]

Спортивна інфраструктура – це поєднання об'єктів, закладів, установ, організацій виробничої та невиробничої сфери, діяльність яких передусім спрямована на задоволення потреб людей у занятті спортом, а також пов'язана з фізичним вихованням і оздоровленням населення. Інформацію про спортивну інфраструктуру в Україні можна отримати за матеріалами державної статистичної звітності, яка, зокрема, передбачає облік найважливіших спортивних споруд: стадіонів, футбольних полів, тенісних кортів, спортивних майданчиків, басейнів, спортивних залів тощо. До найважливіших об'єктів спортивної інфраструктури відносяться передусім, стадіони.

Львів – одне із найрозвиненіших міст в Україні за розвитком спортивної інфраструктури та за досягненнями в спортивній сфері. Велика кількість спортивних об'єктів, впровадження нових видів спорту, Незважаючи на те, що об'єкти туристичної інфраструктури у Львівській області розташовані здебільшого в містах обласного значення, з огляду на доволі велику кількість населення у цих містах, ці об'єкти не задовольняють достатньою мірою потреби жителів для занять фізичною культурою і спортом. Показники забезпеченості населення об'єктами спортивної інфраструктури в багатьох містах обласного значення є нижчими, за середні по області та державі [7].

Розвиток спортивного туризму в Україні переживає суттєвої зміни. Зокрема, перестають бути актуальними такі риси спортивного туризму, як його соціальний і масовий характер, державна фінансова підтримка, в тому числі і дитячо-юнацького туризму, система підготовки спортивних та громадських туристських кадрів. Такі зміни зумовлені низкою чинників, як

об'єктивного, так і суб'єктивного характеру

Більшість структур управління спортивним туризмом перестали існувати через те що в країні останні роки виявилися дуже важкими. Починаючи з COVID-19, який виявився величезним стресом для громадян, що були змушені відмовитися від подорожей по країні, занять у спортивних залах та на майданчиках. Люди були змушені сидіти вдома. У 2020 році люди все ж таки змогли «підкорити» ковід та підлаштуватися під його умови. Для студентів університетів, технікумів, коледжів і учнів середньої та старшої школи проводили дистанційні олімпіади з туризму. Як це виглядало?

По-перше, хочу зазначити інформацію про те, як проводили спортивне орієнтування. Було відео (доступ для студентів та учнів був відкритий на початку змагань), де людина бігала по різних точках і студенти та учні повинні були намалювати на карті її маршрут та відмітити всі необхідні точки.

По-друге проводили ще й олімпіади з теоретичних задач. Були питання як на невеликі розрахунки, так і на знання різних знаків та визначень. Дітям потрібно було проходити різні тести. За що могли отримувати бали та перемогти інших. Також був відкритий доступ до вашого рейтингу одразу після проходження.

Хочу зазначити, що викладач був постійно на зв'язку та міг допомогти стосовно організаційних питань. Можна було провести консультацію чи лекції за декілька днів до змагань, щоб підвести підсумки по повторити матеріал.

Як на мене, то Міністерство освіти і науки України дуже швидко зреагувало і змогло пристосуватися та проводити заняття з мінімальною активністю для дітей. Оскільки далеко не в кожного на той час був смартфон чи інший пристрій з якісною камерою та далеко не в кожного був гарний Інтернет та місце для виконання фізичних вправ у якості завдань. Це

відбулося не дивлячись на стрес та величезну кількість різносторонніх хвороб.

Саме тому найбільше у цей час був зруйнований саме спортивний туризм, бо спортом можна займатися вдома, але туризм – це про природу, свіже повітря та змогу пристосуватися саме до навколишнього середовища.

Пропоную проаналізувати статистику походів спортивного туризму у період з 2018 до 2020 року включно. Для порівняння показані актуальні на сьогоднішній день показники дані Центральної маршрутно-кваліфікаційної комісії (основна технічна комісія) Федерації спортивного туризму України (ЦМКК ФСТУ) [43]

В таблицях 2.1.1-2.1.3 зазначена характеристика спортивних туристських походів в 2018–2020 роки відповідно.

Таблиця 2.1.1

Характеристика спортивних туристських походів в 2018–2020 роки, за [22]

Вид туризму	Кількість походів	Кількість учасників
Велотуризм	2	10
Автомобільний	2	17
Вітрильний	5	48
Водний	1	10
Всього	12	61

Таблиця 2.1.2

Характеристика спортивних туристських походів в 2019 р., за [22]

Вид туризму	Кількість походів	Кількість учасників
Велотуризм	10	48
Автомобільний	1	3
Вітрильний	4	33
Водний	3	24
Лижний	1	9
Мотоциклічний	1	4
Пішохідний	9	55
Гірський	2	17
Всього	31	193

Таблиця 2.1.3

Характеристика спортивних туристських походів в 2020 р., за [22]

Вид туризму	Кількість походів	Кількість учасників
Лижний	1	9
Велотуризм	1	6
Автомобільний	3	17
Вітрильний	4	24
Мотоциклічний	3	5
Всього	10	85

Треба зазначити, що Чемпіонати спортивних походів з різних видів туризму проводилися нерегулярно. Найбільша кількість походів до 2020 року припадає на 2019. До цього року їх чисельність збільшувалась.

Але у зв'язку з карантинном, який призвів COVID-19, кількість спортивних походів значно зменшилась. Позитивна динаміка була характерна для автотуризму, та мотоциклічного. А ось велотуризм, водний, пішохідний і гірський мають негативну динаміку.

За останні роки в Україні проведені різноманітні події зі спортивного туризму. Активно діє краєзнавство та дитячо-юнацький туризм. В країні діють близько 100 центрів туризму, станції юних туристів.

Найрозвиненіший регіон спортивно-оздоровчого туризму це Карпатський. Тут займаються більшою частиною спортивного туризму. Тут популярні: лижний, водний, пішохідний, велосипедний, а також є можливість розвивати спелеотуризм [17].

Такі області як Луганська, Полтавська, Волинська, Львівська, Харківська, Дніпропетровська, Хмельницька, Черкаська мають велику кількість центрів туризму. Серед основних груп активного туризму в Україні популярні пішохідний, велосипедний та лижний туризм. Спортивні кружки приймають участь у Всеукраїнських змаганнях. Сьогодні більшість туристів в курортних областях намагаються вести активний спосіб відпочинку. Тому більшість регіональних туристських фірм Західної України, Києва, Сум,

Прикарпаття, Одеси, Харкова та інших міст розуміють, що спортивний туризм на сьогодні має комерційний потенціал, а не тільки соціальний [43].

Не дивлячись на великі можливості, на економічну та соціальну значущість спортивний туризм розвивається повільно, а можливо навіть недостатньо розвинутий. Труднощі, з якими також зіткнувся спортивно-оздоровчий туризм у своєму розвитку, це економічні проблеми розвитку суспільства в першу чергу.

Україна змогла пережити всі ці складні часи, що стосувалися Covid-19. Але з 24 лютого 2022 року триває російська збройна агресія в Україні, наслідками якої є не лише великі людські втрати, але й значні збитки інфраструктури та секторів економіки, зокрема туризму. Наша країна вже зараз робить все можливе, щоб захистити власні території та повернути гарні і-умови існування.

Щоб в країні повернути гарні умови для розвитку спортивного туризму треба залучити якомога більше людей, також об'єднати органи місцевого самоврядування, різні організації, спонсорів, державні органи законодавчої влади та інші.

Через те, що в Україні низький рівень розвиненості інфраструктури, потрібно її покращувати в тих регіонах, де існують найкращі умови для спортивного туризму. Окрім цього, в тих регіонах, де цей вид туризму розвинений гірше, або зовсім відсутній, потрібно створювати інфраструктуру. Тобто, залучати дітей та студентів вести активний спосіб життя, організовувати різноманітні спортивні походи. Розробляти більше пішохідних та велосипедних маршрутів різної складності, а також облаштовувати гірські та гірськолижні маршрути для альпіністів і любителів лижного спорту. Треба створювати рекламу не тільки популярних для спортивного туризму регіонів, але й тих, які зараз недостатньо відомі.

Також потрібно покращувати кваліфіковані кадри, підтримувати міжнародні стосунки та розвивати матеріально-технічну базу.

Всім цим ми будемо займатися одразу після закінчення повномасштабного вторгнення на нашу землю. Як тільки ми зможемо побороти ворога, повернути власні кордони та повернутися до власних домівок та почати нормальне життя знову, ми обов'язково об'єднаємося ще один раз, але цього разу – для розквіту нашої держави.

2.2. Спортивні заходи та туристичні маршрути в області

Львівська область має великий потенціал для розвитку спортивного туризму, завдяки своїй розташованості та географічним умовам. Гірський туризм є одним з найбільш популярних видів спортивного туризму в Львівській області. В області є багато мальовничих гірських масивів, таких як Карпати, Сколівські та Стрийські гори, які приваблюють любителів гірського туризму з усієї України та з-за кордону. На території області є різноманітні маршрути для гірського туризму, включаючи трекінг, альпінізм, скелелазіння та інші види гірського спорту. Крім того, на території області є багато гірських озер, водоспадів та інших природних красот, які можна побачити під час гірського туризму.

Експерти зазначили, яким був спортивний туризм Львівщини до війни в Україні: «Сьогодні туризм Львівщини набув масового характеру та став одним з провідних, високоприбуткових та найбільш динамічних галузей господарства. Туристично-рекреаційна сфера Львівської області функціонує у поєднанні з понад 20 суміжними галузями, тим самим забезпечує їх роботою, працівників заробітною платою, а державу - надходженнями коштів у бюджет.»

Гірськолижний туризм в Карпатському регіоні, який включає Прикарпаття (частину Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької

областей), є досить розвиненим. В цьому регіоні знаходиться кілька відомих гірськолижних курортів, які приваблюють туристів як з України, так і з-за кордону.

Один з найбільш відомих гірськолижних курортів на Прикарпатті – це Буковель, розташований в Івано-Франківській області. Буковель є найбільшим та найсучаснішим гірськолижним курортом в Україні, обладнаним за міжнародними стандартами. Він пропонує широкий вибір трас різної складності, сучасні підйомники та інфраструктуру для комфортного відпочинку.

Крім Буковелю, на Закарпатті розташовані інші популярні гірськолижні курорти, такі як Драгобрат, Пилипець і Красія. Ці курорти також пропонують різноманітні траси і зручну інфраструктуру для гірськолижного відпочинку.

У Львівській області гірськолижні курорти Славське та Тисовець є популярними серед туристів (табл. 2.2.1). Ці курорти пропонують різні траси для катання на лижах та сноуборді, а також забезпечують зручні умови для відпочинку та проживання [8].

Таблиця 2.2.1

Рейтинг областей Карпатського регіону з розвитку гірськолижного туризму, за [33]

Область	Рейтинг районів	Рейтинг трас	Рейтинг курортів	Рейтинг підйомників	Засобів розміщення	Інтеграційні а оцінки
Львівська	3	3	3	3	3	3
Закарпатська	1	2	1	1	2	1.4
Івано-Франківська	2	1	2	2	1	1.6
Чернівецька	4	4	4	4	4	4

Як видно з табл. 2.2.1, лідерами з розвитку гірськолижного туризму є Закарпатська та Івано-Франківська області. Третю позицію за усіма показниками займає Львівська область. Одним з показників аналізу гірськолижного туризму є доступність цінової політики на проживання, а

також прокат спорядження та вартість одного підйому на вершину.

Вартість проживання на гірськолижних курортах Карпат дуже різниться залежно від засобу розміщення (готель, приватний пансіон, міні-готель, туркомплекс, база відпочинку), рівня інфраструктури та якості пропонованих послуг. Найдорожче проживання представлено на таких курортах, як Буковель, Драгобрат, Красія, Славське, Тисовець, Мигово.

У таблиці 2.2.2 зображено рейтинг та порівняння цін стосовно різних критеріїв на гірськолижних курортах Львівської області, які є актуальними у 2021. Оскільки одна з головних переваг туризму – ціна, то необхідно зазначити, що ціна напряму впливає на кількість спортсменів та бажаючих спробувати опанувати новий вид спорту. Також необхідною умовою є доступність проживання та якість спортивного обладнання і наявність інструктора. Особливою проблематикою є безпечність саме у воєнний час. Саме тому було порівняно ціни на стан 2021 року.

Таблиця 2.2.2

Порівняльна таблиця цін гірськолижних спусків у Львівській області,
складено автором

	Спуск	Денний абонемент	Прокат спорядження	Інструктор
Село Майдан	70 грн.	450 грн.	150 грн./день	500 грн./год.
Казкова поляна	30 грн.	600 грн.	150 грн./день	400 грн./год.
Буковиця	80 грн.	550 грн.	200 грн./день	450 грн./год.
Карпатські полонини	відсутні	200 грн.	200 грн./день	300 грн./год.
Звенів	25 грн.	450 грн.	200 грн./день	відсутні
Славське	40 грн.	700 грн.	200 грн./день	450 грн./год.

На гірськолижних курортах України, а саме Львівщини найдорожчі послуги надаються у селі «Славське» – 200 грн. за прокат спорядження та 40 грн. один підйом і 700 грн. денний абонемент на одну дорослу людину, тому що гірськолижне спорядження та якість підйомників відповідає міжнародним стандартам. Середню вартість прокату спорядження надають курорти

«Казкова поляна», «Боковця», «Карпатські полонини», «Звенів», село «Майдан» – від 150 до 200 грн., а вартість підйому коштує від 25 до 80 грн.

Найнижча вартість спорядження спостерігається на курортах «Казкова поляна» та село «Майдан» – 150 грн., а вартість підйому коштує від 30 грн. Обов'язковим елементом характеристики гірськолижного туризму є наявність туристичних потоків. У 2012 р. лідером за кількістю відвідувань був курорт Буковель – 1,5 млн. туристів з України, Росії, Білорусі, Молдови та інших країн. Також популярністю користується курорт Славське з кількістю туристів 0,6 млн. чол. і молодий та перспективний курорт.

Тренінговий центр Майдан, розташований в Прикарпатті, пропонує унікальну можливість насолодитися природою і відпочити в гірській пересіченій місцевості, яка до певної міри нагадує Альпи. Цей регіон дійсно відомий своїми прекрасними ландшафтами, які приваблюють туристів і спортсменів з усієї Європи [15].

У таких гірських районах Прикарпаття можна знайти різноманітні активні види відпочинку, такі як гірськолижний спорт, піші прогулянки, гірські походи, велосипедні маршрути та багато інших. Ландшафти Прикарпаття пропонують чудові умови для активного туризму і дозволяють насолодитися красою гірської природи.

Хоча ніщо не замінить самі Альпи, привабливість гірських регіонів Прикарпаття полягає в їхній унікальності і доступності для відпочинку. Якщо ви шукаєте місце, де вдасться насолодитися гірським ландшафтом та активними видами відпочинку, Прикарпаття може бути прекрасним вибором. Аналізуючи гірськолижний туризм у Львівській області, можна зробити висновок, що цей вид туризму являє собою основу розвитку туризму в Україні у зимовий період [20].

Перед тим, як ми почнемо розглядати гірськолижні маршрути для відпочинку, інформацію про замки, спортивні заходи та чемпіонати з футболу, тенісу, боксу та інших видів спорту й екскурсій у Львові, що

допоможуть розширити власне пізнання про місто, краще відчути його атмосферу та дізнатися більше про спортивний розвиток ми розглянемо календарний план змагань ФСТУ на 2020-2023 рік.

Федерація спортивного туризму України (ФСТУ), яку було засновано 22 вересня 2000 року на Установчому з'їзді, що проходив у м. Вінниця, та зареєстровано Міністерством юстиції України 8 лютого 2001 р. (свідоцтво № 1572) як всеукраїнську громадську фізкультурно-спортивну організацію [29].

На сьогодні осередки Федерації діють в 24 областях та місті Києві. Рішенням Президії з 07.02.2015 призупинена діяльність Федерації спортивного туризму Криму та Севастополя як осередків ФСТ України.

Основною статутною метою діяльності Федерації є сприяння розвитку спортивного туризму в державі, підвищенню ролі фізичної культури та спорту у всебічному гармонійному розвитку особи, зміцненні здоров'я населення, формуванні здорового способу життя.

Федерація спрямовує свої зусилля на розвиток автомобільного, вітрильного, велосипедного, водного, гірського, комбінованого, лижного, мотоциклетного, пішохідного, скандинавської ходьби, спелеологічного видів спортивного туризму.

Основні напрями діяльності Федерації:

- організація та проведення спортивних туристських заходів – всеукраїнських та регіональних змагань з техніки спортивного туризму та спортивних туристських походів та експедицій;
- вивчення та пропаганда спортивних туристських ресурсів як на території України, так і в інших географічних районах, розробка та апробація класифікованих туристсько-спортивних маршрутів;
- сприяння організації навчально-методичної роботи з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів спортивного туризму;
- сприяння інформаційному, нормативному та методичному забезпеченню розвитку спортивного туризму в Україні.

Щороку Федерація спільно з Мінмолодьспортом України проводить 25-30 всеукраїнських змагань (Чемпіонати, Кубки тощо) з різних видів спортивного туризму та більше 100 змагань обласного рівня. Змагання проводяться за Правилами спортивних змагань зі спортивного туризму. Середньорічна кількість туристів-спортсменів, що протягом року беруть участь у спортивних змаганнях зі спортивного туризму різного рангу складає 25-30 тисяч осіб. З них щорічно беруть участь у змаганнях туристських спортивних походів майже 27 тисяч туристів-спортсменів, 2 тисячі – у всеукраїнських змаганнях з техніки видів спортивного туризму і ще приблизно 20 тисяч – у регіональних змаганнях.

Члени Федерації регулярно здійснюють спортивні туристські походи у Карпатах, Кримських горах, по Азовському, Чорному морях, а також в інших регіонах України. Крім того, щороку члени Федерації здійснюють складні спортивні походи по Австралії, Манчжурії, Гімалаям, Лапландії, Скандинавії та в інших географічних районах світу.

За час існування Федерації за підсумками змагань зі спортивного туризму станом на 31.12.2020 року 284 туристам-спортсменам присвоєно спортивне звання Майстер спорту України.

Члени Федерації неодноразово брали участь у різноманітних спортивно-наукових експедиціях.

У планах Федерації подальше сприяння розвитку та поширенню спортивного туризму в Україні як масового, широкодоступного виду спорту з одного боку, і як спорту вищих досягнень – з іншого, розвиток міжнародних зв'язків з туристсько-спортивними організаціями інших країн, активізація туристсько-спортивного руху в Україні (табл. 2.2.3).

Таблиця 2.2.3

Календарний план змагань ФСТУ 2020-2023 роки Львівська область [23]

Період	Найменування	Місто/ Область	Вид туризму	Тип заходу
20.03.2020 22.03.2020	Кубок України зі спортивного туризму - гірський туризм (на штучному рельєфі), III ранг	Львів / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання
10.04.2020 12.04.2020	Чемпіонат Львівської області з водного туризму	Сколе / Львівська	Водний спортивний туризм	Змагання
15.05.2020 17.05.2020	Чемпіонат Львівської області з велосипедного туризму	Жовква / Львівська	Велосипедний спортивний туризм	Змагання
05.06.2020 07.06.2020	Відкритий чемпіонат Львівської області з гірського туризму	Винники / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання
04.09.2020 06.09.2020	Кубок Львівської області з гірського туризму «Кубок пам'яті»	Винники / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання
18.09.2020 20.09.2020	Відкритий Кубок Львівської області з велосипедного туризму «Шляхами Розточчя»	Жовква / Львівська	Велосипедний спортивний туризм	Змагання
09.10.2020 11.10.2020	Масовий зірковий похід-сходження на г. Пікуй «Пікуяна-2018»	Львів / Львівська	Пішохідний спортивний туризм	Похід
12.07.2021 12.07.2021	Тестове змагання	Львів / Львівська	Вітрильний спортивний туризм	Змагання
10.12.2021 12.10.2021	Кубок України зі спортивного туризму – гірський туризм (в залі на штучному рельєфі, особисті – зв'язки),	Львів / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання
29.09.2022 02.10.2022	Чемпіонат України - велосипедний туризм, (дорослі, старші юнаки), III-IV рангранг	Львів / Львівська	Вітрильний спортивний туризм	Змагання
29.09.2022 02.10.2022	Чемпіонат Європи - (велосипедний, водний, пішохідний туризм, скандинавська ходьба), II ранг	Львів / Львівська	ВСІ ВИДИ	Змагання
09.06.2023 11.06.2023	Чемпіонат України - гірський туризм (дорослі, старші юнаки, молодші юнаки), III-IV ранг	Львів / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання
08.12.2023 10.12.2023	Кубок України - гірський туризм (у закритих приміщеннях, зв'язки), III ранг	Львів / Львівська	Гірський спортивний туризм	Змагання

Як можна побачити з таблиці 2.2.3, спортивний туризм продовжує розвиватися попри війну в Україні. Змагання з гірського спортивного туризму проводилися 7 разів, водного спортивного туризму – 2 рази, велосипедного спортивного туризму – 3 рази, з вітрильного спортивного туризму – двічі та лише один раз влаштували в нашій країні (з 9.10.2020 до 11.10.2020) похід з пішохідного спортивного туризму [30].

Львівська область українського Закарпаття має багатий спортивний та туристичний потенціал. Ось декілька заходів та маршрутів, які можна відвідати у Львівській області:

У Львівській області є кілька гірськолижних курортів, таких як Славське, Пилипець, Буковель і Драгобрат. Ці курорти пропонують різноманітні траси для катання на лижах і сноуборді, а також комфортне проживання та розваги для відпочиваючих.

Гірськолижні :

- "Буковель" - один з найбільших та найпопулярніших гірськолижних курортів в Україні, розташований в Карпатах на висоті 900 метрів над рівнем моря. Курорт має багато трас для катання на лижах та сноуборді, а також сучасну інфраструктуру для відпочинку та розваг.

- "Пилипець" - невеликий гірськолижний курорт, розташований на висоті 900 метрів над рівнем моря в Карпатах. Курорт має кілька трас для катання на лижах та сноуборді, а також інші види зимового відпочинку.

- "Тисовець" - гірськолижний курорт, розташований в Карпатах на висоті 1100 метрів над рівнем моря. Курорт має кілька трас для катання на лижах, а також інші види зимового відпочинку.

- "Захар Беркут" - гірськолижний курорт, розташований в Карпатах на висоті 1100 метрів над рівнем моря. Курорт має кілька трас для катання на лижах та сноуборді, а також сучасну інфраструктуру для відпочинку та розваг.

- "Ворохта" - гірськолижний курорт, розташований в Карпатах на

висоті 850 метрів над рівнем моря. Курорт має кілька трас для катання на лижах та сноуборді, а також інші види зимового відпочинку.

Ці гірськолижні курорти є популярними місцями для зимового відпочинку в Львівській області та приваблюють багато туристів з усієї України та з-за кордону. Кожен з цих курортів має свої особливості та переваги, що дозволяє знайти відповідне місце для відпочинку для будь-якого любителя зимових видів спорту.

Екскурсії у Львові: Львів – це старовинне місто з багатою історією та архітектурою. Ви можете відвідати Львівський оперний театр, Площу Ринок, Львівський зоопарк, Львівську кав'ярню та багато інших цікавих місць. Екскурсії по місту допоможуть вам дізнатися багато цікавих фактів про його культуру та історію.[21]

Ось ще декілька популярних екскурсій у Львові:

- "Старе місто" – ця екскурсія охоплює основні пам'ятки старого міста Львова, такі як Ринок, Архикатедральний собор Святого Юра, Домініканський костел та багато інших. Туристи дізнаються про історію міста, його культурну спадщину та архітектуру.

- "Підземелля Львова" – ця екскурсія дозволяє відвідати підземні ходи та тунелі Львова, де можна побачити залишки старовинного міста та дізнатися про їх історію та значення.

- "Кава з цукерками" – ця екскурсія охоплює кав'ярні Львова, де можна скуштувати найкращу каву та випічку міста. Туристи дізнаються про історію кав'ярень Львова, їх культурне значення та традиції.

- "Архітектурні пам'ятки Львова" – ця екскурсія охоплює найбільш значні архітектурні пам'ятки Львова, такі як Оперний театр, Палац Потоцьких, Будинок з левами та багато інших. Туристи дізнаються про історію, архітектуру та культурне значення кожної з цих будівель.

- "Їжа та кухня Львова" - ця екскурсія дозволяє скуштувати найкращі страви та напої Львова, такі як галицька ковбаса, вареники, грибна юшка та

багато інших. Туристи дізнаються про історію та культурне значення кожної страви.

Ці екскурсії дозволяють дізнатися більше про історію, культуру та архітектуру Львова. Кожна з них має свої особливості та переваги, що дозволяє знайти відповідне місце для відпочинку для будь-якого любителя культурного та активного відпочинку.

Національний природний парк "Сколівські Бескиди": Цей природний парк розташований на півночі Львівської області і пропонує різноманітні маршрути для піших прогулянок і гірського туризму. Ви можете насолоджуватися живописними гірськими краєвидами, відвідати водоспади та водойми, а також спостерігати за різноманітними видами рослин і тварин.

Парк охоплює площу в 35400 гектарів та знаходиться на висоті від 500 до 2061 метра над рівнем моря. Тут можна побачити неймовірну красу Карпатських гір, з їх високими зеленими вершинами, заповненими густими лісами, гірськими річками та водоспадами.

У парку можна зустріти багато видів рослин та тварин, багато з яких є рідкісними та зникаючими. Серед них є гірські луки, рідкісні види дерев, такі як бук, ялиця та смерека, а також різноманітні види тварин, такі як косулі, лисиці, ведмеді, карпатські олені та багато інших.

Парк пропонує різноманітні маршрути для піших прогулянок та гірських походів, включаючи підйом на гору Говерлу - найвищу гору України. Також тут можна займатися риболовлю, водним спортом, відвідати гірські озера та водоспади, а також відвідати музеї та інші культурні пам'ятки.

Національний природний парк "Сколівські Бескиди" є неймовірним місцем для відпочинку та відкриття для себе природної краси Карпатського регіону. Це місце, де можна насолоджуватися природою та забути про гамір міського життя.

Замки Львівщини: Львівська область має безліч старовинних замків і

фортець, які варто відвідати. Тут збереглися десятки замків та фортець, які датуються ще середньовіччям та зберігають багато історичних та культурних цінностей. Ось декілька замків, які можна відвідати на Львівщині:

- Замок Олеського – це мальовничий замок, розташований в місті Олесько на півдні Львівщини. Замок був збудований у XVII столітті та досі зберігає частину своєї старовинної краси. Він має незвичайну архітектуру та багатий історичний наряд, що привертає увагу туристів з усього світу.

- Замок Золочів – це фортеця, розташована на південному заході Львівщини в місті Золочів. Замок був збудований у XVII столітті та досі зберігає багато елементів своєї старовинної архітектури. Він є популярним місцем серед туристів, які знаходяться на Львівщині.

- Замок Підгірці – це історична фортеця, яка знаходиться в селі Підгірці на північному заході Львівщини. Замок був збудований в XVII столітті та досі зберігає багато своїх архітектурних елементів. Він є популярним місцем серед туристів, які бажають дізнатися більше про історію та культуру Львівщини.

- Замок Любартів – це стародавня фортеця, розташована в місті Любартів на півдні Львівщини. Замок був збудований у XIV-XVI столітті та досі зберігає багато своїх архітектурних елементів. Він є популярним місцем серед туристів, які бажають дізнатися більше про історію Львівщини.

Ці замки Львівщини є неймовірними історичними пам'ятками, які привертають багато уваги туристів з усієї України та з-за кордону. Кожен з них має свої особливості та переваги.

Львівська область є популярним місцем для проведення різноманітних спортивних заходів. Тут можна зустріти як масові заходи, так і професійні змагання. Ось декілька з найпопулярніших спортивних заходів у Львівській області:

- Львівський марафон – щорічний масовий забіг, який збирає тисячі учасників з усієї України та з-за кордону. Марафон проводиться у серпні та

має кілька дистанцій - від 5 до 42 км.

- Кубок України з футболу - це професійні футбольні змагання, які проводяться у Львові та інших містах Львівської області. Це найвищий рівень футболу у країні, в якому беруть участь найкращі команди.

- Чемпіонат України з боксу – це професійні боксерські змагання, які проводяться у Львові та інших містах Львівської області. Це головне спортивне змагання у країні, в якому беруть участь найкращі боксери.

- Веломарафон "Галицький Львів" – це масовий велосипедний забіг, який проходить у Львові та Львівській області. Він має кілька дистанцій - від 15 до 100 км, і збирає тисячі учасників.

- Львівський тенісний турнір – це професійні тенісні змагання, які проводяться у Львові. Вони входять до календаря міжнародного тенісного асоціації та збирають найкращих тенісистів з усього світу.

Ці спортивні заходи є чудовою нагодою для активного відпочинку та відвідання Львівщини. Вони привертають увагу любителів спорту з усього світу та дозволяють побачити найкращих спортсменів в дії.

Львівська область має декілька відомих футбольних команд, таких як "Карпати" і "Рух", і на їхніх стадіонах регулярно проводяться матчі в національних та регіональних змаганнях.

Баскетбол: Львів також має свою баскетбольну команду "Динамо", і відбуваються матчі української баскетбольної Суперліги.

Хокей: Львівська область має кілька хокейних команд, і регулярно проводяться матчі в українській хокейній Суперлізі.

Легка атлетика: У Львові та інших містах Львівської області проводяться змагання з легкої атлетики, включаючи бігові забіги, стрибки, метання і інші дисципліни.

Велоспорт: Львівська область славиться своїми прекрасними велосипедними маршрутами. Тут часто організуються велосипедні гонки та туристичні заходи.

2.3. Проблеми та перспективи розвитку спортивного туризму у Львівській області під час воєнного стану й післявоєнний період

Початок військової агресії 24 лютого 2022 року РФ проти України закономірно призупинив туристичну діяльність загалом та активні подорожі похідного типу зокрема. Однак, з переходом війни до затяжної і відносно стабільної фази, основні шоківі зміни в житті частини населення, яке не потрапило під окупацію і безпосередньо не залучених до діяльності Сил оборони, завершилися.

До середини літа адаптаційні процеси, пов'язані зі змінами умов життя та роботи, а також переміщенням частини населення як усередині країни, так і закордон, так само в цілому стабілізувалися. Таким чином, для стійкої та внутрішньо мотивованої частини аудиторії активного відпочинку та подорожей, актуалізувалася принаймні теоретична можливість реалізації цієї потреби. Для різних регіонів України такі можливості дуже відрізняються і тоді, і нині.

Аналіз соціальних мереж та особистий досвід скоєних походів літа 2022 року дає змогу зробити висновки, що сегмент активних подорожей в окремих районах України скоротився, але не зник. А у Карпатському регіоні спостерігався помітний перерозподіл потоків похідних туристів.[27]

Безумовно, значний вплив на ці процеси мали обмеження, запроваджені адміністративною та військовою владою на місцях. Розглянемо це питання докладніше.

Державне агентство розвитку туризму 7.07.2022 р. опублікувало інформацію для підприємств туристичної галузі про дозволи та обмеження, що діють під час воєнного стану в центральних та західних регіонах України [24].

Зокрема, під заборону потрапили:

- 1) сплави, походи, прогулянки та екскурсії маршрутами біля критичної інфраструктури, військових та стратегічних об'єктів - заборонені по всій Україні;
- 2) масові заходи (фестивалі, концерти тощо);
- 3) відвідування деяких гірських маршрутів, водойм, лісів у різних областях;
- 4) повсюдно було введено заборону розведення багать у лісах і лісопаркових зонах;
- 5) райони, наближені до кордонів з Білоруссю та РФ.

Загалом заборони для відвідування лісів торкнулися областей, наближених на різних етапах війни до районів бойових дій, внаслідок забруднення мінами, снарядами та вибухонебезпечними предметами. При цьому було зазначено, що в Україні туристична діяльність та подорожі не заборонені, а обмеження та заборони на місцях визначаються постановами Військової та місцевої адміністраціями [26].

У пресі з'явилася інформація про обмеження та навіть повну заборону навігації маломірних суден на всіх водних об'єктах України на час воєнного стану. Зокрема згадувалося, що у Запорізькій та Дніпропетровській областях заборону запроваджено постановами обласних військових адміністрацій. Проте вивчення текстів зазначених постанов («Про заборону навігації для маломірних суден водних біоресурсів на водних об'єктах у межах Запорізької області на час воєнного стану» від 26.03.2022 р. №134 та Розпорядження начальника Дніпропетровської обласної військової адміністрації від 29.03.2022 р. №87/0/ 527-22) показало, що тимчасова повна заборона була пов'язана з сезонним нерестом риби, а постійно закритою тільки акваторія Дніпра, водосховищ і усть малих річок, що впадають у них [25].

Якщо аналіз вказує на те, що публічна інформація та соціальні мережі

надають неповну або неточну інформацію щодо заборон та обмежень у прикордонних районах Карпат, важливо пам'ятати, що точні обмеження і правила можуть змінюватися залежно від ситуації та рішень влади.

У зоні конфлікту та прикордонних районах можуть бути введені обмеження або зони заборони для безпеки громадян і контролю над територією. Органи правопорядку та військові служби можуть застосовувати певні обмеження для забезпечення безпеки та захисту населення.

У таких ситуаціях варто дотримуватися офіційних повідомлень від урядових органів, МВС та військових структур щодо обмежень і зон заборони. Звертайте увагу на повідомлення та попередження, що розміщуються на офіційних веб-сайтах або в офіційних джерелах інформації.

Забезпечення особистої безпеки і дотримання правил є важливими під час відвідування будь-якого району, особливо в умовах конфлікту чи напруженої ситуації. Рекомендується звертатися до місцевих органів влади або отримувати консультацію від фахівців та організацій, які спеціалізуються на безпеці туристичних походів у відповідних районах [34]

Відповідно до сучасних реалій державна політика у сфері туризму України має реалізовуватися в умовах реформування, а також в умовах виникнення нових загроз і негативних позасистемних факторів. Їхню дію складно спрогнозувати та скорегувати, але можливо зреалізувати, зокрема, під час удосконалення правового підґрунтя цього реформування, яке (підґрунтя) відзначається стратегічністю. Окремого системного науково-теоретичного дослідження потребують виклики та загрози впровадження реформи туристичної сфери в Україні під час реалізації Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 р. [3].

Таке дослідження особливо є актуальним з позиції формування безпеки туризму в Україні. Як відомо, туризм типологізують залежно від мети подорожі. Останніми роками через поширення пандемії COVID-19 заактуалізувалися питання щодо стимулювання розвитку у світі загалом і в

Україні зокрема саме соціально орієнтованих видів туризму. Серед них варто виокремити лікувально-оздоровчий, екологічний, е-туризм, сільський (зелений), спортивний та ін.

Через зовнішню агресію проти України збільшилася кількість постраждалих осіб як військових, так і цивільних. Вони потребують лікування, реабілітації й відновлення їх фізичного та/або психоемоційного стану. Уважаємо, що на сучасному етапі функціонування України та в перспективі розвиток лікувально-оздоровчого туризму набуватиме все більшої актуальності. Лікувально-оздоровчий туризм може бути спрямований на внутрішніх туристів й іноземців. У той же час, реалії України наразі такі, що її туристичний потенціал може забезпечити насамперед задоволення рекреаційних потреб власних громадян, але не іноземних.

З метою уникнення розпорошеності в сприйнятті матеріалу особливості стимулювання розвитку в'їзного туризму на вітчизняних теренах розглянемо в роботі далі. На лікувально-оздоровчий туризм впливає чимала кількість чинників, що можуть сприяти або обмежувати його розвиток. До цих чинників варто віднести такі:

- 1) основні (природні, соціально-культурні, економічні та ін.);
- 2) додаткові, без яких туризм не здатний розвиватися ефективно (підприємництво та інформаційний чинник).

У той же час, як бачимо, поза увагою залишаються чинники, що є важко прогнозованими та регульованими, зокрема, військові, збройні, суспільно-політичні та інші конфлікти.

Щодо України, то в її межах розвиток лікувально-оздоровчого туризму характеризується природно-ресурсними факторами, що поєднуються з важко прогнозованими та регульованими чинниками. У продовження відзначимо, що природно-ресурсні фактори представляють собою природні туристичні ресурси (поєднання особливостей рельєфу, клімату, гідрографії, рослинного

та тваринного світу, ландшафтів). На території України наявні всі види рекреаційних ресурсів (бальнеологічні, грязьові, кліматичні тощо), необхідні для функціонування закладів із надання лікувальних й оздоровчих послуг туристам. Наявність таких ресурсів покращує імідж нашої держави, роблячи її привабливою для розвитку туризму, починаючи з середини. Рекреаційна активність в Україні може здійснюватись на площі близько 9,1 млн. га (15% усієї її земельної площі). На жаль, для забезпечення розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні необхідно вирішити низку проблемних питань. Аналіз наукових напрацювань [66] дає підстави визначити серед цих проблемних питань ті, що пов'язані з впливом таких чинників:

1) економічних, які роблять нашу державу непривабливою для туристів, оскільки на її теренах наявні інфляція, відсоткові ставки, коливання реальних обмінних курсів валют, низький рівень доходів громадян, високі ціни, нестабільність в економічному розвитку;

2) інфраструктурних, що вказують на недосконалий стан транспортних шляхів, об'єктів розміщення, харчування та розваги туристів в Україні;

3) етно-соціальних, що вказують на демографічну кризу в Україні, її соціальну трансформацію, посилення міграційних процесів, урбанізацію;

4) факторів туристичного попиту, що дозволяють визначити внутрішні та міжнародні туристичні потреби, а також особливості його задоволення в процесі обслуговування;

5) факторів історичного розвитку туризму, що дають змогу визначити тривалість, інтенсивність й етапи туристичного освоєння територій;

а. адміністративно-управлінських, які передбачають недосконалість вітчизняного законодавства у сфері туризму, структури адміністративного управління туристично-рекреаційною діяльністю територій;

б) інформаційних, що пов'язані насамперед із туристичним іміджем України, що подекуди не відзначається позитивною роллю;

а. фактори інновацій та бізнесових ініціатив (що, на жаль, так і не

забезпечили створення комплексу туристично-рекреаційних програм, нової спеціалізованої інфраструктури);

7) фактори освітньо-кадрового забезпечення (на жаль, в Україні ще не розвинута спеціалізована початкова, середня, вища освіта, потребує поліпшення якості підготовки здобувачів вищої освіти, а також система підвищення кваліфікації, необхідний резерв трудових ресурсів та ін.)

До речі, у 2017 р. в Україні функціонувало 11 386 лікувально-оздоровчих закладів з них [29]. І щорічно кількість таких закладів поступово зменшується. Станом на кінець 2020 р., у структурі закладів лікування питома вага припадає на дитячі заклади відпочинку – 81,9%.

Найменшою є кількість санаторіїв і пансіонатів з лікування – 2,7%, санаторіїв і профілакторіїв – 0,5%, оздоровчих закладів (1-2 денного перебування) – 0,10%, останнє місце займають бальнеологічні заклади лікування – 0,01% [29]. З точки зору рекреації цінними є заклади, які знаходяться на території національних парків. Підкреслю, що для повної характеристики стану розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні слід розглянути його регіональні особливості. У цьому контексті необхідним є визначення розвитку санаторно-курортного господарства у всіх регіонах України, який становить один із пріоритетних напрямів лікувально-оздоровчого туризму. У 2020 р. у приватній власності знаходилось близько 70% об'єктів санаторно-курортного комплексу України, у державній та комунальній – 30 % [29].

Розглянемо та проаналізуємо інформацію до рис. 2.3.1, у якому зображено усереднені нормовані значення показниками інтегральної оцінки розвитку ринку послуг санаторно-курортних закладів в регіонах України 2022 року. Цей малюнок був складений на підставі даних, що є у джерелах [29].

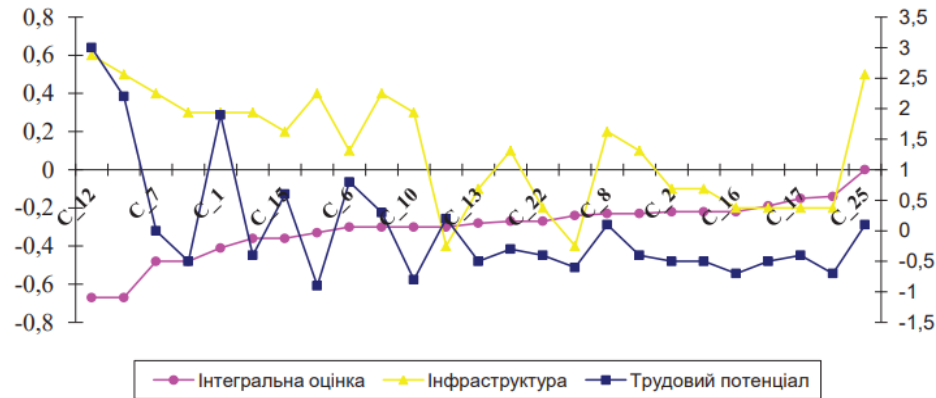

Рис. 2.3.1 Усереднені нормовані значення показниками інтегральної оцінки розвитку ринку послуг санаторно-курортних закладів в регіонах України 2022 року.

На рис. 3.1.1 представлено ранжування регіонів України у спадному порядку за результатами інтегрального оцінювання розвитку ринку послуг санаторіїв (Львівська – С_12; Одеська – С_14; Запорізька – С_7; Херсонська – С_20; Вінницька – С_1; Дніпропетровська – С_3; Полтавська – С_15; Луганська – С_11; Закарпатська – С_6; Київська – С_9; Кіровоградська – С_10; Харківська – С_19; Миколаївська – С_13; Хмельницька – С_21; Черкаська – С_22; Чернівецька – С_23; Івано-Франківська – С_8; Тернопільська – С_18; Волинська – С_2; Донецька – С_4; Рівненська – С_16; Житомирська – С_5; Сумська – С_17; Чернігівська – С_24; м. Київ – С_25). Крім того, візуалізовано осереднені нормовані значення за кожною підсистемою показників у регіонах [36].

Розгляд діяльності санаторно-курортних закладів у регіонах України дозволив виявити таке: фактори їх активізації визначаються її природно-рекреаційним потенціалом. Із застосуванням статистичного інструментарію можна визначити 6 кластерів за рівнем розвитку ринку санаторних послуг (I – Львівська й Одеська обл., II – м. Київ; III – Вінницька, Закарпатська та Полтавська обл., IV – Запорізька, Київська, Харківська й Івано-Франківська

обл.; V – Волинська, Донецька, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Хмельницька та Чернівецька обл.; VI – Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська й Чернігівська обл.).

Таблиця 2.3.1

Розподіл регіонів України за рівнем розвитку ринку послуг санаторно-курортних закладів, 2022 р., за [38]

Номери кластерів	Кількість регіонів у кластері	Регіони України
1	2	Львівська, Одеська
2	1	м. Київ
3	3	Вінницька, Закарпатська, Полтавська
4	4	Запорізька, Івано-Франківська., Київська, Харківська
5	7	Волинська, Донецька, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Хмельницька, Чернівецька
6	8	Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська

Загалом ринку послуг санаторно-курортних закладів у регіональному зрізі притаманні диспропорційність і неоднорідність [38]. Безперечно, що жорсткі карантинні обмеження, запроваджені в Україні (як і в більшості країн світу) у 2020–2021 рр., негативно позначилися на роботі практично всіх закладів розміщення туристів, у т.ч. тих, що надавали лікувально-оздоровчі послуги. Деякі з цих закладів повністю припинили свою діяльність. Складності додає зовнішня агресія проти України, що унеможливило поступове відновлення туристичних потоків. Таким чином, для України актуальним завданням є вирішення вищезазначених проблем у сфері туризму шляхом стимулювання розвитку такого його підвиду, як лікувально-оздоровчого. Важливість цього завдання підкреслюється вимогами часу та українського суспільства.

На цій підставі можемо відзначити, що існує необхідність в оновленні

чинної стратегії розвитку туризму та курортів України [40] у напрямку створення сприятливих умов для розвитку лікувально-оздоровчого туризму, та індустрії туризму загалом. Це слід зробити з метою заохочення інвестицій в розвиток індустрії туризму, шляхом створення сприятливих умов, через спрощення й гармонізацію валютного, митного, податкового та інших видів законодавства. Крім того, довгі роки в Україні не наважувалися модернізувати рекреаційну інфраструктуру (зокрема, лікувально-оздоровчого спрямування) відповідно до вимог міжнародних стандартів. Однак наразі для цього є всі підстави, слід відшукати необхідні можливості та ресурси. Адже зовнішня агресія зумовила окупацію певних рекреаційних територій, а також руйнацію певної рекреаційної інфраструктури. Відтак, нашій державі не варто опускати руки, а скористатися з негативних наслідків такої агресії проти неї на власну користь.

Отже, вважаємо, що має місце ланцюгова парадигмальність, яка полягає у такому:

1) ефективність забезпечення розвитку туризму залежить від результативності державної політики;

2) з метою підвищення результативності її реалізації в цій сфері слід оновити відповідну загальнодержавну стратегію. Ця парадигмальність також передбачає забезпечення розвитку у воєнний період лікувально-оздоровчого туризму, а в післявоєнний період ще й темного туризму.

Для розвитку спортивного туризму в Львівській області потрібні такі заходи:

1) Розвиток інфраструктури. Необхідно забезпечити належний стан гірських шляхів, обладнання туристичних баз та гірських притулків, створення паркінгів для автомобілів та розміщення відповідної сигналізації на маршрутах.

2) Підвищення кваліфікації гідів та інструкторів. Необхідно забезпечити навчання та підвищення кваліфікації гідів та інструкторів, щоб

вони мали достатні знання та навички для проведення екскурсій та тренувань.

3) Рекламна кампанія. Необхідно проводити рекламну кампанію серед вітчизняних та зарубіжних туристів з метою популяризації Львівської області як місця для спортивного відпочинку.

4) Підтримка місцевих туроператорів та гірських притулків. Для того, щоб розвивати спортивний туризм в Львівській області, необхідно створити сприятливі умови для місцевих туроператорів та гірських притулків, зокрема, шляхом надання фінансової та іншої підтримки.

Для цього Україна має значний природно-рекреаційний потенціал, особливо в західному та південному регіонах. Виявлено, що за показником зайнятості в структурі комплексу перші сходинки займають дитячі та дорослі санаторні заклади. Ця закономірність вказує на те, що такі заклади стаціонарного відпочинку потребують особливої участі з боку державного та недержавного векторів з метою забезпечення покладених на них завдань. Зважаючи на скорочення кількості туристів в останні роки, що насамперед спричинено пандемією COVID-19, зовнішньою агресією проти України, сучасний стан її санаторно-курортного комплексу може бути оцінений як нестабільний, але перспективний. Відтак, існує необхідність у приведенні матеріально-технічної бази таких закладів, асортименту й якості послуг відповідно до світових стандартів, що підвищить туристичну конкурентоспроможність України.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнюючи теоретичні положення даної дипломної роботи та підсумовуючи результати проведеної оцінки з теми «Перспективи післявоєнного розвитку спортивного туризму у Львівській області» зроблено наступні висновки

Як показують дослідження, стратегія та організації щодо розвитку спортивного туризму в області – найважливіша підсистема загальної стратегії організації, подана у вигляді довгострокової програми конкретних дій з реалізації концепції використання і розвитку потенціалу Львівської області для розвитку спортивного туризму організації з метою забезпечення її стратегічної конкурентної переваги.

Стратегічні цілі з розвитку спортивного туризму у Львівській області мають бути узгоджені не лише з місією країни, кожного приватного підприємства окремо, їх загальними та функціональними стратегічними цілями, але й відповідати конкурентній позиції підприємства та країни, оскільки саме працівники цієї сфери є основним джерелом конкурентоспроможності. На сучасному етапі Україна не є готовою для розвитку спортивного туризму, адже зараз найголовніше – безпека.

Спортивний туризм є одним із найбільш швидко зростаючих видів туризму в Україні та світі. Львівська область має великий потенціал для розвитку спортивного туризму завдяки своїй розгалуженій мережі гірських шляхів, лісистих масивів та водних ресурсів.

Стратегічний підхід до змін сфери спортивного туризму, після закінчення повномасштабної війни в Україні, перш за все, якісні зміни в сфері роботи з безпекою: інструктори, якісне спорядження та найголовнішим будить розміновані ліси і інші територіально важливі для туризму об'єкти.

Стратегічні технології, плануванням потреби в персоналі(інструкторах,керівниках походів та інші) , відбір, оцінка, навчання, виступають як складові стратегії управління сферою туризму.

У Львівській області є чимало гірських масивів, де можна займатися скелелазінням, альпінізмом, гірським туризмом та іншими видами активного відпочинку. Найбільш відомі з них - це гори Сколівські, Покутські та Стрийські. Також у Львівській області є багато річок та озер, де можна займатися водними видами спорту, зокрема, рафтингом, каякінгом та водним туризмом.

Для розвитку спортивного туризму в Львівській області потрібні такі заходи:

1. Розвиток інфраструктури. Необхідно забезпечити належний стан гірських шляхів, обладнання туристичних баз та гірських притулків, створення паркінгів для автомобілів та розміщення відповідної сигналізації на маршрутах.

2. Підвищення кваліфікації гідів та інструкторів. Необхідно забезпечити навчання та підвищення кваліфікації гідів та інструкторів, щоб вони мали достатні знання та навички для проведення екскурсій та тренувань.

3. Рекламна кампанія. Необхідно проводити рекламну кампанію серед вітчизняних та зарубіжних туристів з метою популяризації Львівської області як місця для спортивного відпочинку.

4. Підтримка місцевих туроператорів та гірських притулків. Для того, щоб розвивати спортивний туризм в Львівській області, необхідно створити сприятливі умови для місцевих туроператорів та гірських притулків, зокрема, шляхом надання фінансової та іншої підтримки.

Головна особливість спортивного туризму полягає у тому, що він, на відміну від більшості інших видів спорту, не потребує відносно великих матеріальних видатків, так як, по-перше, розвивається в існуючому

навколишньому природному середовищі і не вимагає значних капіталовкладень для підготовки та проведення туристсько-спортивних масових заходів та зведення спеціальних споруд для їх проведення, по-друге, матеріально-технічне та організаційне забезпечення зазначених заходів в значній мірі здійснюється силами та засобами самих туристів, по-третє, вже склалася і діє громадська система підготовки та підвищення кадрів, яка з мінімальними видатками з боку держави може і надалі ефективно функціонувати

Туризм – це індустрія, що включає в себе безліч видів діяльності. Всі сегменти індустрії туризму взаємопов'язані і залежать один від одного. Наприклад, успіх гірськолижного курорту залежить від доставки лижників на схили, рівня розміщення, живлення і інших послуг, що пропонується туристам під час відпочинку на курорті. Невеликі підприємства, сполучені з гірськолижними курортами, діють як незалежні підприємства, але насправді вони залежать один від одного. Ця залежність вимагає спільних зусиль, однак, їх бізнес конкурує і бореться за споживчий ринок, що утрудняє взаємодію. Так, спортивний туризм має за мету спортивне удосконалення в подоланні природних перешкод. Це означає удосконалення всього комплексу знань, умінь і навичок, фізичної підготовленості, необхідних для безпечного пересування людини місцевістю. Для реалізації спортивної мети здійснюють подорожі, насичені природними перешкодами, що дає змогу класифікувати їх як спортивні походи. За участь у спортивних походах можуть присуджуватися спортивні розряди і звання.

Основними споживачами спортивно-оздоровчого туризму є група споживачів, що перебуває, як правило, з непрофесійних спортсменів, бажаючих під час подорожі займатися вибраним виглядом спорту і що доручають організацію цього туристичним фірмам і підприємствам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В.В. Спортивний туризм : підруч. для студ. спец. Туризм, Менеджмент організацій (Менеджмент готельного, курортного та туристичногосервісу). Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2011. 367 с.
2. Божидарнік Т. В. Міжнародний туризм : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
3. Грабовський Ю. А., Скалій О. В., Скалій Т. В. Спортивний туризм : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2009. 304 с.
4. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Домбровська С.М., Помаза-Пономаренко А.Л., Рибальченко Н.П. Туризм і правонального в контексті гарантування безпеки: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2022. 272 с..
6. Гірськолижний туризм на тернах Європи. URL: https://vuzlit.com/353412/orskolizhniy_turizm_terenah_yevropi.
7. Годя І. М. Спортивно-оздоровчий туризм у світі й Україні: соціальний та економічний аспекти. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20332>.
8. Дмитрук О. Ю., Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. – 2-ге вид., перер. та допов. К. : «Альтерпрес», 2008. 280 с. 2003.
9. Закон України «Про внесення змін до акону України» Про туризм», прийнятий 18.11.2003 р. *Офіційний Вісник України*. 2003.
10. Закон України «Про туризм». *Відомості Верховної Ради України*. Київ. 2001. №32.
11. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні:

Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2003. 298 с.

12. Колотуха О.В. Геопросторова організація спортивного туризму : монографія. Кіровоград: ФО-П Александрова М.В., 2015. 448 с.

13. Крачило Н. П. Краєзнавство і туризм: Навч. посібн. К.: Вицашкола, 1994. 191 с.

14. Козоріз Ю.М. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні стан та перспективи. URL:<http://dspace.puet.edu.ua/bitstream.pdf>.

15. Мазур Ф.Ф. Соціально-економічні умови розвитку рекреаційної індустрії (наприкладі Карпатського регіону) : навч. посіб. для студ. Київ.

16. Мангушев Д.В., Соколова В.В., Тимків Н.Я. Перспективи розвитку екстремального туризму в Україні // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2016. Т.21. Вип.5(47). С.32-36.

17. Міжнародний туризм в контексті сучасних інтеграційних процесів. URL:<http://internationalrelations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/543046df0fcfbafed68efa40e629fbdc.pdf//>

18. Навігація маломірних суден на водних об'єктах Запорізької області заборонена на час воєнного стану. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/60201/navigatsiya-malomirnih-suden-na-vodnih-objektah-zaporizkoji-oblasti-zaboronena-na-chas-vojenного-stanu.html>.

19. На водоймах Дніпропетровщини заборонено перебування плавзасобів. URL: https://dnp.darg.gov.ua/_na_vodojmah_0_0_0_1178_1.html.

20. Олійник В.В., Шикіна О.В. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму на території України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип.14. С.460-463.

21. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Теоретичні основи туризмології: Навч. посібн. К.: Ніка-Центр, 2005. 316 с.

22. Офіційний сайт ЦМКК Федерації спортивного туризму України. URL: <http://www.cmkk.com.ua//>.

23. Офіційний сайт ФСТУ Федерації спортивного туризму України.

URL:<https://www.fstu.com.ua/>.

24. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/>.

25. Пазенок В. С. Туризмологія: методологія формування теоретичних засад // Туризм на порозі XXI століття: освіта, культура, екологія. К., 1999.

26. Пазенок В. С. Туризмологія: концепти теорії туризму // Туризм: теорія і практика. – К., 2005.

27. Поняття та види спортивного туризму. URL:
https://tourlib.net/statti_ukr/shahova.ht.

28. Подорожі під час війни: яких правил безпеки варто дотримуватись. URL:
<https://www.tourism.gov.ua/blog/podorozhi-pid-chas-viyni-yakih-pravil-bezpeki-varto-dotrimuvatis>.

29. Писарева І. В., Григоренко А. Ю. Дослідження сучасного стану та перспективи розвитку спортивного туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 33. С. 25–28. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20332> URL:https://vuzlit.com/353412/or skolizhniy_turizm_terenah_yevropi.

30. Природа та війна: як російська агресія вплинула на довкілля. URL:<https://www.slovoidilo.ua/2022/11/08/infografika/suspilstvo/pryroda-ta-vijna-yak-rosijska-ahresiya-vplynula-dovkillya/>.

31. Спортивний туризм : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2009. 304 с.

32. Спортивний туризм в світі. URL:
https://knowledge.allbest.ru/sport/2c0a65635b3ad78a4d53b88421216d26_1.html.

33. Соколов В. А. Спортивний туризм в Україні на сучасному етапі / В. А. Соколов, Ю. В. Штангей, І. В. Петрова //

34. Смолій В. А. та ін. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух; за заг. реддоктора пед. наук, проф. В. К. Федорченка. К.: Слово, 2006. 372 с.

35. Спортивний туризм. Інф.-метод. зб. – К. : ФСТУ, 2002. – № 3.
36. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: [підручник] / Сокол Т.Г.; за заг. ред. В.Ф.Орлова. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.: – (Бібліогр. 260 с.).
37. Соколов В. А. Спортивний туризм на сучасному етапі. *Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості* : матеріали міжнар.наук.-практ. конф. К., 2002. С. 88
38. Туризм як засіб мотивації фізично-оздоровчої діяльності / Іванова Л.Д. Нікітченко М.Б. [та ін.]. *Роль фізичної культури і спорту в здоровому способі життя* : тези доп. V Всеукр. наук.-практ. конф. Львів, 2001.
39. Фокін С. П. Спортивний туризм: Конспект лекцій. К.: КУТЕП, 2005. 141 с.
40. Фокін С. П. Спортивний і спортивно-оздоровчий туризм: питання термінологічно гоапарату // Педагогіка.
41. Федорів О. Я. Гірськолижний туризм в Україні. Путівник. Київ, 2008. С. 106–110.
42. Шандор Ф.Ф., Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму: підручник. К.: Знання, 2013. 334 с.
43. Шпильова В. О. Сучасний стан спортивного оздоровчого туризму в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 24. С. 88–91.